SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoj ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laišku.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

No. 48 So. Boston, Mass., Lapkričio (Novemder) 29 d., 1923 m. Metai X

Naujasis Atstovas

Naujas Atstovas jau Atvažiuoja.

WASHINGTON, D. C., lapkr. 13, 1923 (L. I. B.). Gerb. K. Bizauskas, naujai paskirtas Lietuvos Atstovas Suvienytoms Valstijoms, išplauks iš Neapolio lapkričio 26 d., laivu "Costo Rosso," New Yorkan tikimasi atvyks antradienyje, gruodžio 4 d.

Žymios Permainos Atstovybėje ir Konsulatuose.

WASHINGTON, D. C., lapk. 24 d. (L. I. B.). Gruodžio mėn. pradžioje Washingtono atstovybės ir New Yorko Konsulato personalai bus žymiai sumažinti, o Chicagoje bus atidarytas naujas konsulatas.

Atstovybės personalas, kuris iki šio laiko susidėjo iš devynių, —atstovo, patarėjo, sekretoriaus, keturių raštininkų ir kurjerio-sargo yra sumažinamas iki keturių asmenų atstovo, sekretoriaus, generalio-konsulo ir vienos raštininkės. New Yorko Konsulato štabas sumažinamas vienu raštininku taip, kad dabar konsulato personalą sudarys konsulas ir sekretorius. Chicagos konsulato etatai taipgi susidės iš dviejų asmenų — konsulo ir sekretoriaus.

Pagavo Degtinės Šmugelninkų Karalių.

NEW YORK, lapkr. 25 d. Anksti šį rytą pakraštinė sargyba pagavo anglų laivą "Tomako," drąsiausią degtinės šmugeliuotoją Atlantiko pakrašćiuose. Ant laivo rasta degtinės, vienas kulkosvydis (kitą kulkosvydį šmugeliuotojai suspėjo išmesti į marias) ir Williams "Rummy Bill" McCoy, kurį sargybiniai vadina šmugelninkų karaliumi.

Sargybiniams laiveliams "Seneca" ir "Lexington" buvo pranešta, kad šmugeliuotojų laivas "Tomako" stengiasi priplaukti prie Seabright ir išnešti ant kranto 200 degtinės dėžių —viską, kas liko iš 4200 dėžių, atgabentų iš Bahamas. Prieš švintant sargybiniai laivai užėjo "Tomako," kurs pajutęs priešus stengėsi pabėgti tolyn į marias, bet negalėjo greitumu susilyginti su sargybinių laivais. Į 15 minutų sargybiniai dasivijo šmugeliuotoją. Kad jam buvo liepta apsisukti, "Tomako" nepaklausė, (nes mat yra Anglijos laivas ir jau buvo 6 mylios nuo krašto) ir stengėsi toliau į jurą nuplaukti. Tada iš "Lexington" paleista 3-colės kanuolės šuvis viršum "Tomako," kurs, vietoje sustoti, da greičiau pradėjo irties į marias. Tada "Seneca" paleido kitą šuvį, visai arti pro jo stiebus. Tuo tarpu šmugelninkas buvo pasivytas, ir 5 sargybiniai nusiųsti laiveliu į "Tomako." Šiems belipant, šmugelninkai stengėsi nustumti į marias, tad kilo mušis, ir kaikuriems sukruvinta nosys. Suimta 8 šmugelninkai, tarpe jų laivo valdonas Downey, kurs sakėsi, kad jis nėra atsakomybėje, nes 12 mylių atstumas, kaipo sutartis su Anglija, da neįėjęs į veikmę.

Krečiant laivą, jame rasta "šmugelninkų karalių" McCoy, pasislėpusį tarpe 200 degtinės užsilikusių dėžių. Pas jį kišenyje rasta $60,000, laivo geležinėje šėpoje rasta da $30,000 — viskas tai pinigai paimti už degtinę nuo praplaukiančių laivelių.

Laivas "Tomako" atvarytas į prieplauką prie Battery, gi McCoy ir jo pagelbininkai pasodinti į kalėjimą.

Degtinė Užmuša Penkis.

PHILADELPHIA, Pa., lapk. 25 d. Šiandien čia mirė penki žmonės nuo degtinės, "importuotos" šventėms, kitus pasisekė išgelbėti ligonbučiuose.

Girtuokliavimas čia didinasi. Šiandie tiek čia girtų suareštuota, kiek da niekad viena diena nebuvo suareštuota, nes 283. Kelios dešimtys girtų, rastų apsvaigusių ant gatvių, nugabenta į ligonbučius. Iš jų 5 mirė, gi daugiau kaip 12 išgelbėta su oxygeno pagelba. Daugelis šių nelaimingųjų sakė, kad butlegeriai jiems pardavė nuodingą degtinę, kaipo tyrą importuotą ruginę, už kurią jie turėjo brangiai užmokėti.

Wm. J. McClure, perdėtinis federalių prohibicijos agentų, sako, kad bus priverstas panaudoti seną akčyžės tiesą, kuri duoda teisę krėsti be varanto, ir krės tas vietas, kurios yra nužiurėtos, kad perdirbinėja denaturalizuotą alkoholį į degtinę.

Legalis Negyvėlis Atgyja ir Tikrai Numiršta.

ALLENTOWN, Pa., lapkr. 25 d. Wilbur Biery, nežinia kur buvęs 14 metų ir pripažintas "legaliai mirusiu", netikėtai grįžo čion pas savo brolį, pereitą trečiadienį. Buvo daromi prisiruošimai, kad jį vėl pripažint "gyvu," kad jis galėtų dalyvauti pasidalinime $10,000 tėvo palaikų, bet tie pasistengimai jį "atgaivinti" buvo nereikalingi, nes jį ištikro po nakčiai rado negyvą lovoje. Daktarai pripažino, kad jis mirė nuo širdies ligos.

Didelės Šventės pas Dombencasus.

PATCHOGUE, N. Y., lapkr. 25 d. Dombencasa šeimynoje šiąnakt buvo didelės šventės. 8 val. sunus Michael Dombencasa sušliubavotas su Lucy Paberno ir paskui prasidėjo šokiai ir vaišės Patchogue Auditorium svetainėje. Jaunavedžio motina linksminosi iki 11 valandos, kad staiga pasisakė, jog apsirgo. Moterėlės tik sukuždėjo tarp savęs, tuo pašaukė taxi ir ligonę nugabeno į ligoninę, iš kur už pusvalandžio patelefonuota, kad gimė berniokas. Taigi ponia Dombencasa, matydama, kad netenka sunaus, kurs tą naktį apsiveda, pasirupino sau kitą sunų.

ANTANAS PAULAUSKAS
Antrojo Lietuvos Ulanų pulko kareivis; jo laiškas tilpęs 3 pusl.

Paveldi $19,500,000.

MADRIDAS, lapkr. 25 d. Juan de la Clerra y Penafiel, buvęs Ispanijos karės ministeris, gavo 150,000,000 pesetų (apie $19,500,000), kuriuos jam paliko našlė Senora Romaguera.

Šios našlės vyras mirdamas užrašė ne savo pačiai, tik arcivyskupams iš Buenos Ayres ir Madrido. Bylinėjantės, Senor de la Clerra laimėjo bylą našlei ir štai dabar ji mirdama už tai atsilygino ir paliko jam milijonus.

Nepagiria Amerikos Mokyklų.

PRINCETON, N. J., lapkr. 25 d. Dr. Steward Paton, neuro-biologijos profesorius Princeton'o universitete, išsireiškė, kad per didelis palinkimas prie futbolės ir per aiškiai apsireiškus profesionalizmo dvasia Amerikos kolegijose sulaiko protinį mokinių išsivystymą ir palaiko juos futbolės ligmaloje.

Jis sako, kad įkalbėjimas studentams, buk atletika ir intelektualis išsivystymas yra lygus, sudarko mokinių gabumą ir ateityje atskirti svarbesnius dalykus nuo mažmožių.

Sąvaitė pirmiau prof. Paton pareiškė, kad jei palinkimas prie futbolės nebus sumažintas ir komercializmas neprašalintas, tai esąs pavojus, kad ją reikės visai panaikinti.

Amatorių futbolę prof. Patan labai išgyrė. Jis sako, kad ji išvysto puikų pajautimą teisingai elgties.

Ekspliozija Kasyklose

CHICAGO, Ill., lakpr. 26 d. 12 žmonių apdeginta ir nugabenta ligoninėn ir 14-os šiandie iki piet nesurasta, kad buvo ekspliozija kasykloje No. 1 Franklin Coal Co., netoli West Frankfort.

Ekspliozija pasidarė šį rytą, kad kasykloje dirbo 922 darbininkai. Apart 12-os apdegintųjų ir 14-os, apie kuriuos nežinia, kas su jais atsitiko, visi kiti yra išgelbėti. Ekspliozija turbut buvo nuo užsidegusio gazo ir įvyko 500 pėdų po žeme.

Komunistai Nepasiduoda

BERLYNAS, lapkr. 26 d. "Komunistų partija gyvuoja"— prieštaraujančiai prasideda rezoliucija, kurią išleido komunistų centralė organizacija, kada jai buvo liepta išsiblaškyti. Komunistai pareiškė, kad jie nemano pranykti, bet kad toliau kovos prieš kapitalizmą. Įstojimas į partiją busiąs sunkesnis, šnipai ir išdavikai busią baudžiami mirtim.

Vokietijos komunistų partija suorganizuota penkeri metai atgal Karlo Liebknecht'o ir Rozos Luxemburg. Kad ji pati skurdžiai išsilaikė, tad ji visados buvo Maskolijos globoje, ir Karl Radek, kada tik čia atsilankydavo, visados apsigyvendavo Maskolijos ambasadoje.

Gen. von Seeckt'o uždraudimas atima komunistams teisę turėti kandidatus į parlamentą ir prašalina juos iš atviro politinio veikimo. Socialistai nors rugojo už "varžymą politinių partijų," bet kai-kuriais šio uždraudimo dalykais yra patenkinti, nes komunistai pradėjo labai skverbties į jų eiles.

Anglies Uždarbiai.

WASHINGTON, D. C., lapkr. 25 d. Pasibaigus angliakasyklų streikui rugsėjo mėnesyje, anglies kaina pamažu mažinasi — pranešė šiandien "federal trade commisson." Svarbiausia to priežastis bene bus ta, kad kasyklose daug prikasta anglies, bet, esą, ir paskelbimas faktų apie anglies uždarbius daug prie to prisidėjo.

Sąvaitėje, pasibaigusioje rugsėjo 22 d., 30 nuoš. anglies buvo parduodama kasyklose už daugiau kaip $12 tonas. Sąvaitėje gi, pasibaigusioje lapkričio 3 d., jau tik už 18 nuoš. anglies kasyklos ėmė tokią brangią kainą. Didžiuma anglies kasyklose parsidavė nuo $8.75 iki $9.25 tonas.

Dr. Albert Naujas Vokietijos Kancleris

BERLYNAS, lapkr. 25 d. Dr. Heinrich F. Albert, kurs prie kanclerio Cuno buvo iždo ministeris, prezidento Ebert'o pakviestas, apsiėmė sudaryti naują Vokietijos kabinetą.

Naujasis kancleris mano ateinantį antradienį stoti prieš Reichstag'ą su savo naujais ministeriais.

Vokiečiai Mažiau Alaus Geria.

BERLYNAS, lapkr. 25 d. Kad Vokietijoje pabrangino alaus stiklą iki 40 auksinių pfenigų, alaus gėrimas taip sumažėjo, kad bravorai pabugo, jog gal atsieis visai liauties alų darius.

Lapkr. 18 d. bravorai pabrangino alų, pradėdami imti, vietoje 29 aukso markių, 35 m., sakydami, kad su senaja kaina jiems yra nuostoliai. Nuo to laiko gėrimas sumažėjo, net didžiausieji gėrikai sako, kad jie negalį išsitesėti mokėti arti pusės bilijono markių už stiklą alaus.

Bravorai kaltina smukles, kad jos perdaug pabrangino nuo stiklo, gi smuklės sako, kad jos pigiau parduodamos negali išeiti ant savo.

Smetona Kalėjime

"Vairo" Redaktorius A. Smetona Nubaustas 2000 Litų.

Iš Kauno Komendanto Nutarimo 3100 Nr.

...A. Smetoną "už melagingų ir visuomenę erzinančių žinių platinimą nubausti administratyviu budu dviem tukstančiais (2000 lt.) litų arba dviem (2) mėnesiams arešto. Šis nutarimas vykdomas į 3 dienas nuo jo paskelbimo dienos."

Girdėti, kad patsai A. Smetona piniginę pabaudą atsisakęs mokėti.

Kauno Miesto Tarybos lapkričio 5 d. posėdy buvo paskelbtas prof. A. Voldemaro išsiuntimo klausimas, ir išrinkta komisija iš tarybos narių — Skardinsko Volfo ir Garfunkelio, dalyvaujant burmistrui J. Vileišiui, kad išaiškinti tokį atsitikimą su vienu Miesto Tarybos nariu.

("L. Ž.")

Prof. Augustinas Valdemaras Išsiųstas į Varnius

Kauno Komendanto nutarimu Nr. 3099.

1923 m. lapkričio mėn. 3 dieną. Aš Kauno miesto ir apskrities Karo Komendantas Majoras Vladas Brazulevičius, sekdamas prof. Voldemaro Augustino darbus visuomenės tvarkos ir rimties žvilgsniu ir įžiurėjęs, kad prof. Voldemaras viešai skelbia savo erzinantį visuomenę ir keliantį nepasitikėjimą vyriausybe nusistatymą, kas yra matoma ir iš laikraščio "Vairas" Nr. 6, patalpinto straipsnio "Katruo keliu?"

Nutariau:

einant Yp. Valst. Aps. įst. 8 pargr. 1 p. prof. Voldemarą Augustiną, kurio pasilikimas Kaune yra pavojingas visuomenės tvarkai, patalpinti koncentracijos stovykloje (Drausmės batalijone) vienam (1) mėnesiui ir mėnesiui praėjus palikti prof. Voldemarą Varniuose be teisės grįžti Kaunan visam karo stovio metui.

Šis nutarimas vykdomas į 24 valandas.

Nuorašas šio nutarimo pasiųsti Kr. Apsaugos Ministeriui per Vietin. Kar. Brigados Vadą, sulig Yp. V. ap. Įst. 17 pargr.

Majoras Brazulevičius,
Komendantas,

Toksai komendanto nutarimas buvo įteiktas Prof. A. Voldemarui 1923 m. lapkričio mėn. 4 d. 6 v. 20 m. ryto jo bute. Tąpat dieną jisai yra išvežtas į paskirtą vietą. Prašymas A. Voldemaro leisti paduoti skundą arba leisti jam per 24 val. nuo įteikimo laiko pasilikti namieje, kad sutvarkius savo reikalus, buvo atmestas. Taip pat buvo neleista patelefonuoti karo vadui. Prof. A. Voldemarui buvo leista pasilikti savo bute tik iki 8 val. ryto,

A.L.T.S. REIKALAI

A. L. T. SANDAROS C. VALDYBA:
J. V. LIUTAS, pirmininkas,
168 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NADAS RASTENIS, vice-pirm.
769 Broadway, So. Boston, Mass.
K. J. PAULAUSKAS, sekr.
327 E St., So. Boston, Mass.
A. IVAŠKEVIČIUS, iždin.,
361 Broadway, So. Boston, Mass.
Iždo Globėjai:
K. J. SIDABRAS,
357 Broadway, So. Boston, Mass.
ANELĖ AKELAITĖ,
2217 Sarah St., Pittsburgh, Pa.
J. VIRBICKAS,
149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.
Apšvietos Komisija:
K. S. KARPAVIČIUS,
7907 Superior Ave., Cleveland, O.
DR. K. DRANGELIS,
4101 S. Francisco Ave., Chicago, Ill.
J. O. ŠIRVYDAS,
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Įstatų Komisija:
S. E. VITAITIS,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.
V. J. ŠLIAKYS,
327 E St., So. Boston, Mass.
V. K. RAČKAUSKAS,
294 Eighth Ave., New York, N. Y.
Kontrolės Komisija:
S. MOCKUS,
266 Bolton St., So. Boston, Mass.
J. LEKYS,
36 Juliette St., Dorchester, Mass.
327 E St., So. Boston, Mass.
J. P. JANKAUSKAS,
POLITINIO IŽDO KOMITETAS.
ADV. S. KODIS, pirmininkas,
117 N. Dearborn St., Chicago, Ill.
L. GAIŽAITĖ, sekr.,
3990 Ellis Ave., Chicago, Ill.
A. IVAŠKEVIČIUS, iždi.
361 Broadway, So. Boston, Mass.
Vice-pirmininkai:
K. VILKAS,
656 W. 47-th St., Chicago, Ill.
A. ŽUKAS,
652 E. 102 St., Cleveland, Ohio.
A. KURELAITIS,
834 Hollins St., Baltimore, Md.
J. AMBRAZIEJUS,

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 15 kp., Bridgeport, Conn.:
Jokubas Segevičius.

Prie 59 kp., Thompsonville, Ct.:
Juozas Gudaitis,
Stasys Gudaitis.

Prie 83 kp., Clinton, Ind.:
Ona Vaišvilienė.

Stokime į Talką.

Ohio, Mich. ir Pittsburgo Sandariečių pradėtas darbas suteikti dovaną automobilių pasekmingai eina pirmyn. Berods Naujos Anglijos ir Conn. Apskričiai jau stojo į talką ir darbas varomas. Taipgi yra pareiga visų Sandaros kuopų kiek kuri išsigali pagelbėti tame darbe. Jei visi stosime, tai greitu laiku tas milžiniškas darbas bus pabaigtas su didelėmis pasekmėmis mus partijai. Sandariečiai! Neatsilikime nė vienas juos neparėmę. Visos kuopos stokime net į lenktyniavimus, kad kiekviena kodaugiausia galėtume prisidėti. Čia yra ne keno kito, bet musų pačių bendras darbas. Jeigu mes patys savų darbų neatliksime, tai kiti jų mums neatliks. Tad pasidarbuokime visi. Kada visi dirbsime, tai nenuvargsime darbe ir didelis darbas bus nuveiktas. Dėl platesnių informacijų; dėl detalių dalykų sužinojimo kreipkitės į Apskričio sekretorių gerb. A. Lapė, 7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio. Jis jums suteiks visas informacijas tame darbe.

Sandariečiai! Laukiame savo 10 metų jubilėjaus. Tad padirbėkime už jį. Jeigu tik visi prisidėsime su darbu, tai savo jubilėjiniame Seime netik kad galutinai galėsime pareikšti, kad musų spaustuvės skolos išmokėtos, bet tuo pačiu sykiu galėsime spaustuvei supirkti naujas mašinas ir savo organą leisti bent du sykiu sąvaitėje. Taipgi tuo pačiu sykiu galėsime kas metai išleisti po kokį veikalą — knygą, kur nariai galės gauti dovanai arba už mažą atilyginimą. Tada bus musų nuveiktas kulturinis darbas, tada bus musų atsiektas tikslas. Tad į darbą visi, broliai ir sesutės, Sandarietės ir Sandariečiai! Dešimtmetinis jubilėjus laukia mus, kad mes jį tinkamai sutiktume, kad mes tinkamai apvainikuotume savo 10 metų kulturinį darbą.

Tad pasistengkime visi niekeno neraginami iš savo liuosos valios pasidarbuoti musų įdėjai. Paremkime minėtą apskričio darbą; prikalbinkime po naują narį arba skaitytoją "Sandarai." Užrašykime "Sandarą" savo giminėms arba draugams Lietuvon, kaipo musų Jubilėjinę dovaną. Taipgi visi pasistengkime sumokėti savo metines duokles už visus metus, kas žymiai sustiprįs musų kulturinį apšvietos darbą ir pagreitįs atsiektį musų teisingą tikslą, prie kurio einame. Tad stokime į šį darbą, nė keno neverčiami, bet savu noru!

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

WORCESTER, MASS.

Atsikratymo nuo lenkų sukaktuvės.

Lapkričio 18 d. A. O. H. Svetainėje, A. L. T. S. 16 kp. buvo parengtos prakalbos su muzikaliu programu, paminėjimui lietuvių atsikratymo nuo lenkų 25 m. sukaktuvių, t. y. nuo mirties kunigo Burbos.

Vakaras buvo įvairus ir įdomus. Atidarius vakarą V. S. Jokubynui, to vakaro vedėjui, ir paaiškinus vakaro tikslą, iš eilės ant programo sekė p. J. Dirvelio orchestra. Orchestra, susidedanti iš gabių muzikantų ir gan gabaus vedėjo p. J. Dirvelio vedama, sugrajino žavėjančiai.

Paskui paskaita. Prelegentu buvo V. S. Jokubynas. Paskaita buvo gan įdomi, nes perstatė pirmą emigraciją į S. V. ir tą vargą, kurį turėjo panešti musų vientaučiai. Vėliaus kaip atvažiuoja Dr. Jonas Šliupas ir pradeda tautišką darbą — visą tą sunkenybę, kokią turėjo panešti tautiškumo apaštalas.

Paskaitoje atvaizduoja Dr. Šliupą ir kun. Burbą dirbant sunkų darbą.

Po paskaitos dainuoja jaunų mergaičių sekstetas po vadovyste J. Dirvelio. Mergaitės puikiai padainavo.

Iš eilės kalba studentas N. Rastenis, Sandaros vice-pirm. Savo kalboje faktiškai nurodė daromas šunystes iš prancų-lenkų pusės jaunai Lietuvai. Ragino priklausyti prie Sandaros, nurodydamas, kiek naudos iš to bus.

Padainuoja Aušrelės vyrų oktetas, susidedantis iš smarkių vyrų ir padainavo labai puikiai.

Ant galo orchestra pagrajino keletą labai puikių muzikos dalykų.

Tuomi vakaras pasibaigė, palikdamas atsilankiusiems gilų ir nepamirštiną įspudį.

Nežiurint, kad vakaras buvo rengiamas paminėjimui didvyrių, kurie kovojo prieš lietuvystės priešus; nežiurint, kad toks vakaras parodo grynai tautišką susipratimą, ir kad toks vakaras duoda didelį smugį amžiniems musų tautos priešams lenkams, bet vietos šventikui tas nerupi, ir kad pakenkus tam vakarui, tą patį vakarą surengia kokią barškalienę sklepe.

Jeigu jau tą darytų bolševikai, tai nebutų ko stebėtis, bet ir žmonės, kurie statosi dideliais patriotais, pasitarnauja lenkams.

A. L. T. S. 16 kp., nežiurint, kad Burba buvo kunigas, bet pripažįsta jo gerą pasidarbavimą, o vietos šventikas nenori pripažinti — jam geriau švęsti šv. Kazimiero, "lenkų karalaičio" dieną. Bet tiek to...

Vietos lietuviai permatė, kad Sandariečiai yra ne iš vardo demokratai, bet ir principe.

Valio už tai Sandariečiai! Darbuokitės kosmarkiausiai ir švieskite vietos lietuvius.

Keliaujantis Žmogus.

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos metinis susirinkimas bus gruodžio. 2 d. L. M. D. Name, 142 Orr St., 7:30 val. vakare.

Gerbiami Sandariečiai. malonėkite nors kartą visi susirinkti nors į metinį mitingą, nes turėsim rinkti kuopos valdybą 1924 metams. Taipgi Sausio 14 d. sukanka 10 metų, kaip gyvuoja A. L. T. Sandara. Todėl mes turėsim ir aptart, kaip mes, 36-ta kuopa, apvaikščiosime savo garbingos organizacijos jubilėjų — 10 metų sukaktuves. Todėl visi butinai turėtumėt neapleist metinio susirinkimo, nes kokius mes viršininkus išrinksim, tokie bus — jei išrinksime veiklius, gerus, ir mus kuopa augs ir veiks gerai. Sekant "Sandarą," gana daug visokių svarbių dalykų yra, ką mes turime aptart ir nuveikt, todėl visi į darbą, visi suėję pasitart ir žėdnas pakalbint savo pažįstamus prisirašyt prie Sandaros. Taigi nepamirškime nė vienos dienos ir valandos Sandaros metinio mitingo.

Fin. rašt. **Juozas Virbickas.**
149 Moultrie St.

Musų Internacionalai Dejuoja

DZIEMEDZIS.

(Apie "grąžtą iš vidaus.)

Dar truputį apie "draugučių grąžtą iš vidaus." Aname rašte įspėjome, kad jis jau lužta, — nuluš. Tas bus visiems aišku, jei mes paimsime domėn tik keletą jau veikiančių apsireiškimų, kurių aname rašte nebuvo galima suminėti. Štai tie apsireiškimai, "grąžtą iš vidaus" laužiant:

a) Nesilankiusieji SLA. nariai į savo kuopų susirinkimus, pradėjo lankytis ir rimtai domėtis savo organizacijos reikalais. "Draugučiai" visur nežymi mažuma. Bet ramiemsiems SLA. nariams nesilankant susirinkimuosna, o "drauguačiams" visiems į kiekvieną susirinkimą ateinant, lyg ir buvo pasirodžiusi "grąžto iš vidaus" veikmė. Vienur-kitur SLA. kuopų aukos pasiųsta "rojaus paukšteliams." Į SLA. apskričių suvažiavimus prikišta "draugučių" delegatais. Vienur-kitur kuopose ir net, pavyzdin, Illinojaus SLA. apskrityj, komunistų nutarimų padaryta.

Ir pradėta net taip įsismaginti, kad "draugutis" Bimba, viešame SLA. išvažiavime išdrįso SLA. Pildomąją Tarybą kriminalistais išvadinti, už tai, kad jų veikimo laiku, apie virš šimto tukstančių dolerių SLA. pinigų įvesta perkant S. V. Laisvės Paskolos bonus. Ir, antra, agitavimas, kad lietuviai neprirašinėtų savo vaikus prie SLA. Pirmame "draugas" Bimba nusikalsta prieš S. Valstijų įstatymus ir SLA. konstituciją. Antrame tik prieš SLA. konstituciją.

"Draugas" Dr. Kaškiaučius, New Jersey valstijos kriminalio Teismo nuteistas kalėjiman. Jis buvo SLA. Apšvietos Komisijos nariu. Šis "draugas" nusikaltęs prieš Suvienytų Valstijų įstatymus, automatiškai nusikalto ir prieš SLA. konstituciją.

Todėl, SLA. 83-čia kuopa pirmutinė subruzdo ginti garbę Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Šios kuopos susirinkiman dabar atėjo ir tie nariai, kurie į susirinkimus nesilankydavo. Čia jie padarė Bimbos bylos tardymą ir išnešė apkaltinimo rezoliuciją, minėtuose dviejuose punktuose, reikalaujant SLA. Pildomosios Tarybos, "draugą" Bimbą iš SLA. prašalint.

SLA. Pild. Taryba, savo specialiame posėdyj, pernagrinėjus "draugučių" — Bimbos ir Kaškiaučiaus bylas nuodugniai, vieną paliuosavo iš SLA. Apšvietos Komisijos, o antrą ir iš SLA. išstumė. Bimba atsisakė SLA. Pil. Tarybos kvietimo klausyti; asmeniškai tardyme nedalyvavo. Tai įvykę faktai.

Kaip matote, į tuos nepergręžiamus kietumus užkliuvus, "grąžtas iš vidaus" trakštelėjo ir gana pavojingai įtruko.

b) Tai buvo labai opus atsitikimas ir, anot "draugučių," jei jau musų stipriausis įrankis trakštelėjo, tai nėr baikų." Na tai jie nusistatę dabar, nors jau ir su įtrukusiu grąžtu, dar smarkiaus gręžti. Bet štai ir vėl grąžtas užkliuva už pasiutusiai kietų dalykų ir vėl krakšt! Ir dabar jau nebepataisomai.

Toks nebepataisomas antrasis trakštelėjimas atsitiko, kad Chicagos SLA. kuopos savo susirinkimuose, SLA. apskričio tarimus, kalbėtojų maršrutus ir kitokius planus išmatų gurban pasiuntė. Raportų nepriėmė. "Draugučius" nuo apskričio delegatų pareigų paliuosavo, o jų vieton rimtus lietuvius paskyrė. Chicagiečiai lietuviai nutarė ir sako: "Apvalykime SLA. nuo komunistiškų pelėsių." Mes šį įnešimą remiame.

Kad SLA. Pildomoji Taryba negramotnų rezoliucijų, ginančių Bimbalėlį ir Dr. Kaškiaučių, talpinamą SLA. organe uždraudė.

Kad SLA. Naujos Anglijos apskritys užgyrė SLA. Pild. Tarybos jau padarytus žygius.

Kad SLA. III apskritys išnešė rezoliuciją, užgiriančią SLA. Pil. Tarybos žygius.

Ir, žodžiu sakant, kad prasidėjo visuotinas nusistatymas pas Amerikos lietuvius, ir lietuvių organizacijas nuo "draugučių" apvalyt.

Bravo Amerikos lietuviai, kurie laužiate "grąžtą iš vidaus." Bravo SLA. Pildomo i Taryba. Už jusų drąsų žingsnį, padarytą "draugučių" — Bimbos ir Kaškiaučiaus — nuteisime; visi rimti SLA. nariai augštai gerbia ir įvertina jusų supratimą ir drąsų gynimą SLA. įstatų. Juk jei jus nebutumėte šitokios akcijos paėmę, tai jau dabar SLA. butų buvęs pavojuj, nustojimo savo "charterio." Atsiminkite. kad taip greit, kaip tik SLA. Taryba butų pasirodžius negalinti ar nenorinti šitų šiukšlių iš SLA. išvalyti, tai S. V. valdžia taip greit galėjus but pareikalaut musų organizacijos sugrąžint "charterį." Pavojus, kurio kiekvienas doras lietuvis turi saugotis. S. V. valdžia seka kiekvieną musų didžiųjų organizacijų žingsnį ir, jei tik susektų, kad musų organizacijos nebepajiegia, sulig šios šalies įstatymų, gyventi, tai butų pirmas žingsnis atimti leidimą. To mes negalim dasileisti.

Nors jau "grąžtas iš vidaus" ir nebepataisomai sutrukęs, tačiaus vis dar su tuo instrumentu bandoma dirbti. Štai skaitome "Tėvynėj," iš lapkr. 9 d., 1923, rašte SLA. nario Prano Žilvičio, kad SLA. 304-ta kuopa, Buffalo, N. Y. nutarė remt Komunistų partiją, nupirko Angliško komunistų dienraščio du šėru ir nutarė boikotuoti SLA. palaikomus oficialius fondus. p. Pranas Žilvitis pataria SLA. Pildomajai Tarybai rimtos domės į tai atkreipti, ir jei ištikro toks 304-os SLA. kuopos nutarimas padarytas oficialiai, tai pareikalaut iš kuopos tokį tarimą atšaukt. O jei to kuopa nepadarytų, tai patariama, kad Pild. Taryba nieko nelaukiant šitą kuopą suspenduotų. p. Žilvičio patarimas rimtas ir ant vietos. Mes esame pilnai įsitikinę, kad ir čia SLA. Pil. Taryba paims rimtą žingsnį ir savo pareigą tinkamai atliks.

Mums rodosi bus neprošali susipažinti su "draugučių" sąstatu kandidatų, siulomų į SLA. Pildomąją Tarybą. "Draugai" per savo šlamštelius apie tuos kandidatus mažai arba nieko nesako. Bet laiškais ir lapeliais agituoja. Vieną iš tokių lapų teko ir mums sugauti. Ir štai jis:

Į SLA. Prezidentus "draugas" Dundulis. Šį kandidatą SLA. nariai jau gerai pažįsta; daugelis SLA. narių sako: "Dundulis tai kroniškas kandidatas į SLA. prezidento kedę." Ant kiek mes žinome, "draugas" Dundulis, negalės buti kandidatu, nes jo laikas nevelija; jis mokyklą lanko ir todėl užduočių, beje, pareigų neturės laiko atlikti, tai viena. O antra, jis dar nevisai iš komunizmo atvėsęs. Geriau padarys SLA. nariai "draugą" Dundulį palikdami kitam terminui. Mes žinome, kad jis dar nėra sulietuvėjęs pilnai. Todėl palaukime iki tol, kal jį "draugučiai" apskelbs "renegatu, provokatorium" etc., o tuomet jau jis bus pilnai tinkamas į SLA. kandidatus.

Į vice-prezidentus, "draugas" Ragickas. Well, apie šį kandidatą mes mažai ką turim pasakyt. Pereitam SLA. seime net jo vienminčiai jį barė ir koliojo už tai, kad jis mažai mato ir supranta. Ką-gi iš "draugo" Ragicko norėti; jis juk negramotnas ir tam urėdui netinka.

Į sekretorius: tulas "draugas" Steponavičius. Well, vyručiai, jei jau jus neturite tinkamesnio žmogaus, kaip šitas "draugas," tai bėda jums. SLA. sekretoriaus vieta labai svarbi; čia reik jau mokyto žmogaus, knygvedžio ir mokančio lietuvių ir anglų kalbas taisyklišai. Gi jus ir mes gerai žinome, kad "draugas" Steponavičius yra visiškai bemokslis; nei jis nors kiek nusimano apie knygvedystę, nei jis moka lietuvių ir anglų kalbose taisyklišai veikti. Vadinasi negramotnas. Netinka.

Į iždininkus: "draugas" Salaveičikas. Jis yra vienas iš tų 500 aklai rėpliojančių paskui Vabalą, Bimbalą et al. Jis aklai tiki į negalimą dalyką, — Trockio rojų. Mes pereitame SLA. seime pastebėjome, kad šis "draugas" tik išveizdoje panašus į lietuvį, bet mintina rusiškai. Labai butų nesaugu pavesti jam SLA. pinigėlių aruodą. "Rojaus paukšteliai" iš jo galėtų lengvai lest, o tas SLA. ne į sveikatą butų. Apart to mes turėjome progos ir kitas "draugo" Salaveičiko kvalifikacijas patirt. Praėjusiais metais teko mums užeit SLA. raštinėn. Tuo kart Kontrolės Komisija darė knygų "reviziją." Užklaustas "draugas" Salaveičikas: na o kaip jums patinka knygų vedimo sistema, ar viskas gerai čia vedama? "Taip, nežinome, — a taip sistema gera ir... ir, mat, gal but knygos gerai vedamos, ale ot rodosi, kad čia tą sistemą suprast, tai... apie kokius tris mėnesius reiktų pasimokinti... nežinau..." atsakė "draugas" Salaveičikas. Jis kalbėjo, ir už kitą komisijos narį "draugą" Stankevičių. Tai tokios tokelės, je, taip.

Ir štai dar vienas gražus dalykėlis. "Draugas" Salaveičikas rašo "Tėvynės" No. 45. Žinoma, tai daro su tikslu pasiskelbt prieš rinkimus. Tas gerai. Na ale kas jam tą raštą sutaisė? Je, pagyvęsime, dažinosim. Nesvarbu. Tame rašte "draugas" Salaveičikas labai puikiai agituoja už SLA. vaikų skyrių. Bet mes žinome, kad šitas "draugas" kartu (ne šiame rašte) agituoja kelt protestus prieš SLA. Pildomąją Tarybą už "Draugučio" Bimbos išmetimą iš SLA. O Bimba kaip tik, viename punkte ir nusikalto, už agitavimą prieš vaikų skyrių ir už tai, kad ragino lietuvius neprirašyt vaikelius į SLA. vaikų skyrių. Čia, vadinasi, "politikė," kurią tik pats "draugas" Salaveičikas, su savo viršaila Bimbalu težino ir supranta. Išrodo, kad šis "draugas' iš vidaus gręžia.

Sąstate kandidatų randame ir vieną "impossibility." Tai daktaras-kvotėjas. Statoma lietuvis inteligentas — Dr. S. Biežis. Čia, manome, yra didelė klaida, o gal ir ne? Viena žinome, kad pas "draugučius" daktarų nėra; vieną turėjo ir tą patį buržujų valdžia į kalėjimą įkišo ir nors "draugučiams" profesija prakeiksmo sinonimas, bet čia reik kandidato profesijonalo, tai vietai užpildyt. Na tai ir lietuvis, by koks lietuvis, geras. Tik mes abejojame, ar gerb. Dr. Biežis sutiks šin sąstatan įeiti?

Į iždo globėjus: "draugas" Stankevičius ir "draugė" Jeskevičiutė. That's all. Lietuviai juos jau pažįsta. "Draugas" Stankevičius numerių neįskaito — (Paklauskit Kontrolės Komisijos pirmininko, tai jums paliudįs mus apskelbimą.—D). O "draugė" Jeskevičiutė, "draugas" Jukelis gerai pažįsta.

Išskyrus gerb. Dr. Biežį (labai atsiprašome gerb. Daktaro, kad čia prisieina Jus vardas minėti, sąstate yra juk neišskirsi— D.), visi kiti virš paminėti kandidatai į SLA. vyriausybę, sukibę į tą nepataisomai pertrukusį grąžtą, stenėdami "gręžia iš vidaus," prie SLA. pusmilijoninio dolerių aruodo.

"Draugučiai," veltuo stenate dirbate ir prakaituojate. Grąžtas per daug sugadintas ir jis nuluš visiškai pirm negu dasigręšite prie savo tikslo. Bus nesmagu jums, bet lietuviams bus gerai ir smagu. Jus dabar jau dejuojate, o tuomet dar labiaus dejuosite. Bet tas išeis ir jums "draugučiai" į sveikatą ir visiems SLA. nariams ir kitiems lietuviams ant didelės naudos.

Lietuviai! visi ir visur laužkite "grąžtą iš vidaus." Greičiau jis visiškai nuluš, tuo greičiau raudonasis internacijonalas "subyrės," anot "draugo" Vabalėlio.

Arizonos Valstija

Arizonos valstija lietuviams yra daug girdėta, nes dauguma Amerikos lietuvių korporacijų toje valstijoje inkorporuota.

Arizonos valstija yra šiltas kraštas; žiemos nėra, bet ten vėsiau, negu Alabamos valstijoje.

Arizonos valstija apsupta šiomis valstijomis: Nevada, Utah, New Mexico, California ir Mexico. Žemės plotas užima 113,956 ketv. mylių; sausumos 113,810, vandenio 146 myl. Šios valstijos sostinė yra Phoenix.

Sulyginant žemės ploto dydį— dirbamos žemės labai mažai. Lietaus taip mažai esti, kad ukės produktų užauginimas priklauso nuo pačių gyventojų — kiek jie patys išgali, su tam tikrais įtaisais aplaistyti žemės. Bet padėjimas sparčiai gerėja, kadangi darbštus žmonės smarkiai darbuojasi užlaikymu vandens sudrėgninimui žemės kasdami grabes, šulinius ir kanalus, tad ukio padėjimas veik kasdien eina geryn.

Rąstinių pušų girios užima beveik 4,000,000 akrų žemės plotą, iš kur imama netik šios valstijos trobėsių statymo medžiagą, bet ir į kitas Amerikos valstyjas nemaža išsiunčiama.

Arizonos valstijoj yra ir šių mineralų: geležis, anglis, auksas, sidabras, varis, platinum, gyvsidabris ir tt. Varis duoda valstijai didžiausį pelną. Po to kasyklos ir girios.

Didžiausia upė Arizonoj — "Colorado," kuri plaukia į vakarus ir prasimuša į "Gulf of Me-

(Seka ant 6 pusl.).

OPERA

XXX.

LA FORZA DEL DESTINO.

(Likimo pajiega).

Operą, Likimo pajiegą, parašė G. Verdi (Buvo rašyta jau apie Verdi skyriuje III, V, XIII, XXI, XXII, XXIII, XXIV.). Likimo pajiegai siužetas imtas vienos išpanų dramos, vadinamos "Don Alvar," kurią parašė grovas Rivas. Sulyg tos "Don Alvar" dramos parašė librettą Piave, o muziką Giuseppe Verdi, apie 1862 m. ir tais, 1862 m. pirmu kartu buvo statyta Petrapilije, Russijoje, Italų operos Ko. Reikia pastebėti, kad Petrapilyje buvo kelios rusų operos, priešakyje su "Mariinkos" teatru ir viena ar kartais dvi italų trupos, didžioji trupė su Masini, Batistini, Titta Ruffo, Caruso, Arimondi, Arnoldson, Constantino, Tetrazini, Amedeo Bassi, Tamagno,— budavo Imperatoriškos Konservatorijos teatre, vedama kunigaikščio Ceretelli, o antroji, mažesnė trupe, po vadovyste Gvidi, budavo ant "Krestovskio." Kuomet buvo statyta "Likimo pajiega" Petrapilyje, tai rodos buvo iš pamynėtų artistų vienas Masini, tenorų karalius. Masini turėjo balsą nedidelį, bet gražų, o ypač turėjo tokią techniką, kurios daugelis koloratura sopranų jam galėtų pavydėt. Paskutinį kartą man teko jį visai seną girdėt 1902 metais. Girdėjęs buvau jį ir metais anksčiau. Verdi jį, Masini, nors jau seną, prisiprašė atidainuoti "Rigoletto" ir buvo opera pasekmingai atlikta ir tų duotų tradicijų drutai laikėsi Caruso, Constantino, Bonci, Sobinovas ir rodos laikosi Kipras Petrauskas.

"Likimo pajiega," po pirmo perstatymo buvo atidėta į šalį ir gulėjo septynius metus. Vėliau tos operos libretto truputį pakeitė Ghislanzoni ir kaikurias permainas Verdi padarė muzikoje, opera vėl pradėta statyt ir statoma iki šių dienų, ypač italuose.

Petrapilėje buvo statoma "Likimo pajiega" ir "Mariinkoj", žinoma, rusų kalboje ir partiją Don Elvaros giedodavo dramatiskas tenoras, Eršov'as, tais laikais, apie 1901—7 metus žymi muzikalė pajiega.

Aktas I. Svetainė Seviglioj. Damasko kilimais išklota su šeimynos paveikslais, stiliuj XVIII šimtmečio. Šalimais tos svetainės-saliono kambarys Curros (Kuros), Donnos Leonoros patarnautojos. Markizas di Kalatrava (Il marchese di Calatrava) su žvake rankoje sako "laba nakt" savo dukrai, Donna Leonorai, sako sudiev iš išeina. Išeidamas pastebi, kad vėl verena (balkonas) atidaryta. Tarnaitė Kura krausto daiktus ir sako, kad gal reiks jai važiuoti kurnors su Donna Leonora ir sako, kad gal jau ryt bus Don Alvaro Seviglijoj belaisviu. Don Alvaro yra Leonoros meilužis, bet tėvai jo nenori, nei-gi šeimyna. Leonorai eit prieš tėvų valią yra didelė sunkenybė, dvasinė kova.

Per atdarą veroną įeina Don Alvaro, pusiau kareiviškai pasirėdęs. Trumpa meilės scena. Don Alvaro nori Leonorą paimt ir esą prirengta viską apsivedimui, bet Leonora nepajiegia nuspręst ir eit paskui Don Alvaro. Don Alvaro viską surengė, kad išbėgus iš tos vietos ir važiavus Indijon, nes pats Don Alvaro yra karališkos Indų giminės. Pasigirsta ateinanti žingsniai. Don Alvaro griebia savo šautuvėlį. Leonora taria: prieš giminę jo nevartok. Don Alvaro sako, kad jis jį pasirengęs - čia — reikalui atėjus — pavartoti prieš save ir šaunasi. Įšoka kambarin, su tarnais, įpykęs Markizas. Don Alvaro "save pergalėjęs" susižeidęs, atsiduoda save į Markizo rankas, Markizas gi išvadina Don Alvarą niekšu ir liepia tarnams jį areštuoti. Tuomet Don Alvaras griebia šautuvelį ir nušauna Markizą mirtinai. Tėvas mirdamas prakeikia dukterį Don Alvaro susižeidęs, bet griebia Donną Leonorą ir velka lauk per veroną.

Aktas II. Kaimas Hornachuelos ir jo apielinkės su hoteliumi. Hoteliuje susirinkę įvairiausi žmonės: studentai, pirkliai, vežikai, kaimietės ir kaimiečiai. Kaimiečiai šoka savo išpanišką šokį, seguidilla, (Seguidilla yra populiaris išpanų šokis ir jį mini jau Servantes savo "Don Quixote," II dalis, bet jis bus atneštas Išpanijon Maurų. Seguidilla yra trijų kripsnių: Seguidillas Manchegas, Seguidillas Boleras ir Seguidillas Gitanas. Paskutinioji reto tempo ir pilna sentimentalumo). Vėliau pasirodo ir Leonora, vyriškai pasirėdžiusi. Leonora pamanė, kad Alvaro apleido, tai jinai, viską pametusi, atėjo hotelin ir ten apsigyveno. Leonoros brolis, Don Carlos di Vargas, nusprendė, kad jo pareigos yra keršyt Don Alvarui už seserį. Don Vargas ir Don Alvaro pastoja Ispanijos armijon, prisidengę svetimais vardais ir vienas antro čia nepažįsta. Kartą apipuolė Don Carlos'ą (Karlosą) žmogžudos ir jį išgelbėjo, nors sužeistas, Don Alvaro. Pasidaro jie draugais. Kokiu tai budu, girioje, grįtelėje, užeina Don Karlosas ir randa ten paveiksią savo sesers, Leonoros. Don Karlosas nusprendžia, kad tai čia jį užlaikė artimas jo seseriai ir jis nusprendžia, kad tas jo draugas bus Don Alvaro. Don Alvaras. kad išvengus Don Karloso keršto įstoja klioštoriun, priima broliuko apsiaustą.

Scenai pasikeitus — kalnuose klioštorius. Čia Madonna degli Angeli bažnyčia. Donna Leonora ateina pasimelsti, vyriškai pasirėdžiusi. Čia ją sutinka broliukas Melitone ir bažnyčion neleidžia, nes esą dar per ankti. Tuomet tėvas Guardianas Leonorą įleidžia. Leonora pasisako, kad ji yra moteriška, tik vyriškai pasirėdžiusi. Tėvas Guardianas nusigąsta, nes tai vėlyvas laikas ateidinėt moterims. Leonora pasako, kad ji atėjusi pas tėvą šventos dvasios su prašymu, kad kaip nors save pašventus Dievo garbei. Leonora pasisako, kad jos tėvas užmuštas, mylimasis ją apleidęs, o brolis žadąs ją užmušti, nes gėda šeimynai, kad ji buvo pamylėjusi ne lygų sau. Jai duodama prisaika ir pašventinimas. Guardianas liepia Melitonui pašaukt visus braoliukus. Atsidaro altorius, suužia vargonai, sugaudžia broliukų giesmės ir Guardianui laiminant Leonorą, pastaroji bučiuoja Guardianui rankai ir baigisi aktas.

Aktas III. Veikmė persikelia Italijon, arti Velleri giria. Tamsi naktis. Don Alvaro Ispanijos kapitono uniformoje. Girdiini tolumoje iš dešinės balsai. Don Alvaras kankinamas sunkių minčių: paliko tėvynę, gimines, mylimąją ir dėlei to rupesčių ėdamas. Čia buna sužeistas užpuolikų Don Karlosas. Don Alvaro prigelbsti Karlosui dasigaut iki Ispanijos armijos stovyklos buveinėj. Vėliau karas ispanų su italais. Don Alvaro, smarkiai kariauna ir sužeidžiamas. Don Karlosas jam gelbsti ir prižiuri sužeistą. Čia jie vienas kitą, pagaliaus atidengia, sužino kas jie ir Don Karlosas vėl graižosi-grumoja Don Alvarui. Don Karlosas sako: mes esam priešai ir vienas mudviejų turi mirt. Čia Don Alvaro visgi sužino, kad dar Leonora gyva. Don Karlosas įžeidžia Don Alvarą, pavadindamas Don Karloso tėvo budeliu. Tuomet abu griebia kardus ir puola dvikovėn. Kareiviai ir žmonės juodu išskiria. Gauja pradeda sau linksminties, jų tarpan įsimaišo ir broliukas Melitone, kuris džiaugiasi gyvenimu, ištrukęs iš klioštoriaus sienų: linksminasi ir šoka. Melitone visgi ten italus įžeidžia ir pasidaro vėl suirutė. Tuom tarpu prasideda "pergalės" šauksmas: italai nugalėjo išpanus. Pradeda Preziosilla, čigonė, dainuot Rataplan'ą, tai dainą militarę, bubinų akkompaniamentui dominuojant.

Aktas IV. Klioštorius Madonnas degli Angeli, apielinkėse Hornachueloso. Klioštoriaus vidurys. Iš šalių matyt Ispanijai tinkami augmenys, vaisiai ir gėlės. Kairėje pusėje duris, su užrašu "Clausura," o dešinėje pusėje duris, vedančios lauk. Tėvas Guardianas sėdi ir dievobaimingai skaito breviarą. Įeina brolis Melitone su kitu "pabroliu" ir pradeda dalyt valgį vargšams. Bet duoda labai mažai kiekvienam, tai darosi nepatenkinimas. Kurie pradeda priešinties, tai broliukas Melitone paketina su samčiu uždrožt galvon. Kaikurios moteris pradeda šaukti, kad tėvas Rafaelius (tai jau Don Alvaro) esąs daug malonesnis. Tuom tarpu įeina drąsiai ir Don Karlosas ir klausia broliuką Melitoną: "ar tamsta čia tarnas? Ar tai tu tėvas Rafaelius?" Melitone atsako, kad tai yra kitas tuo vardu. Ateina ir Don Alvaro, rubuose miniko. Po kelių replikų — mušys — dvikovė. Mušyje Don Kalrolas tampa mirtinai sužeistas. Don Karlosas šaukia prie savęs savo seserį, Leonorą, kad jis jau miršta ir norįs pabučiuot. Donna Leonora prieina prie Don Karloso ir pastarasis ją nuduria tutinu. Leonora mirdama šaukia Dangaus maloningojo atleist jiems visiems nuodėmes. Leonora miršta. Tėvas Guardianas ištaria užbaigoje: "nužengė danguosna."

Žymiausios dainavimui vietos: Aria Leonoros (sopr.), "Ah! seguirti." Preziosillos (alto), "Al suon del tamburo." Aria studento (baritonališka) "Son Pereda.' Leonoros su choru — "Madre pietoca". Duettas Guardiano ir Leonoros" — "Sull' alba." Aria Don Alvaro (tenoro), "Oh, tu che in seno agl' angeli." Duettas Don Alvaro ir Don Karloso (bar.) "Solenne in guest' ora." Aria Don Karloso — "Ah! egli e salvo." Preziosilla ir choras — "Rataplanas."

Mikas Petrauskas.

Verpetas.

Atgimimas.

Žiauruys vargai, sunkųs kirčiai,
Skaudžios mintys nugalavo
Jauną sielą, ką taip puikiai
Prieš atostogas žaliavo.

Žuvo visos kilnios mintys,
Iro planai kasdieniniai;
Puolė dvasia, žuvo viskas,
Sieloj liko tik dumblynė.

Ir po kuną, kur šypsojo
Skaisti mano sielos diena,
Tuščias sapnas bebujojo
Apgailėdams kuną-sielą.

Vien tik atbalsiai žalingi
Ties širdimi sukinėjos,
Ir akordai veidmainingi
Dvasios gelmėj tik kerėjos.

Dar tik užkampiais, netyčia,
Tarp nuodų liudnai sužydę
Vyto laimė, tikslas, meilė:
Atsiskyrėliai sunykę.

Maniau siela jau pražuvo,
Rodės, kad ji nebegali
Beatgyti, bebujoti,
Bedabinti mano dalį.

Bet ir vėl tas tyrų plotas,
Kur tik audrų išdraskytas,
Vėl sužydo, vėl jau žalias,
Vėl iš naujo atgimdytas.

11-VII-22.

Verpetas.

o o o

Ar yra pasaulyj ta šalis,
Kur meilė, laimė tegyvena?
Kam skirta ta laiminga dalis?
Gal tam, ką kraujas nebsruvena.

Kareivio Laiškas iš Lietuvos

K. J. Paulauskui,
Sandaros Administratoriui,
So. Boston, Mass.

Mylimas broli!

Sulaukiau dvejų metų sukaktuvių, kaip aš tarnauju Garbingoj Lietuvos kariuomenėj, ir stoviu karžygių eilėse, nors, tiesą sakant, trumpas tas laikas, kaip aš ginu Lietuvos nepriklausomybės trispalvę vėliavą, betgi, brolau, per tą laiką, buvo irgi visokių įspudžių, iš kurių ir mums buvo proga vienais gėrėties, antrais liudėti. Didžiausis mums buvo džiaugsmo įspudis, kada tapo prijungtas Klaipėdos kraštas prie Lietuvos močiutės. Tas džiaugsmas daug suteikė karžygiams drąsos ir narsumo, ir didesnio pasišventimo ant tolimesnio laiko ginti Lietuvos nepriklausomybę, ir žėdno širdyje liko tokį užduotis, kad nepadėti ginklą iš rankų pakolei nebus atgautos Lietuvos etnografinės sienos, ir potolei pakolei nebus išvaduotas iš grobikų prošepanų nagų brangi "Lietuvos Širdis" sostinė Vilnius, kuri tapo pagrobta iš mus želigovskio laikais ir laikoma pagrobta vergijoj lig šiolei. Taigi, broliuk, dar stovi prieš musų akis didelė užduotis —tai atvadavimas musų sostinės Vilniaus. Nebaisu yra ir pamanius mums, kad ir reiks padėti kaikuriems gal ir galvas, pakolei galėsim iškelti ant Gedimino Kalno Lietuvos trispalvę vėliavą. Kaip gi mes galim ramiai silsėtis, girdėdami savo brolių pavergtųjų balsą, prašantį musų pagelbos išvadavimo jų iš grobikų nagų, nes gerai mes suprantam dabartinę jų gyvenimo padėtį, kokiais budais jie yra persekiojami priešų, ir blaškomi už mažus nusikaltimus po kalėjimus, labiausiai už mus tautos mokslą.

Nes matoma, kad kitokiu budu negalima bus atsiekti savo uzduoties, kaip tik ginklu. Nes ir tautų Sąjunga svarstė, svarstė Lietuvių-Lenkų ginčus ilgą laiką ir, ant galo, netik negrąžino lietuviams Vilniaus, ką reikėjo grąžinti, betgi da priskyrė pusę neutrales zonos. Tai matom, kokios mums pasekmes iš kitų tautų. Nėra ko mums nusiminti ant to dalyko, nes žinom, kad Lietuvis tvirto budo žmogus, suspaudęs tvirtai savo rankoj kardą, kovos tolei, kolei taps jo priešas nukovotas, ir atsiektas jo tikslas. Taigi, brolau, jums šiame laiške prisiunčiu kartu nusitraukęs su arkliu savo paveikslą dėl ilgos atminties. Nors ir nekai išėjo, nes mat su arkliu blogai yra gerai nusitraukti, nes pats save taisyk ir arklį, tokiu budu prastai išeina.

Taip-pat pranešu apie save, kad esu sveikas ir linksmas ir visuomet pasiruošęs stoti į kovą su priešu, tik jus, broliai Amerikiečiai, ištikus mums reikalui, neatsisakykite mums padėti šiokia ar tokia savo pagelba. Labiausiai jus, Sandariečiai broliai, kur skaitydamas jusų laikraštį "Sandarą" nuo pat įsikurimo Lietuvos, matau jusų nenuilstančius darbus dėl musų gerovės ir ateities. Baigdamas rašyti šį laišką, linkiu jums visiems kogeriausios pasekmės ir kloties reikaluose ir visuose darbuose, labiausiai dirbti nenuilstančiai dėl musų apšvietos ir Nepriklausomos Lietuvos.

Su pagarba,

Antanas Paulauskas.

Mano antrašas: 2-jo Ulanų pulko, Ryšių komandos, ulanas Antanas Paulauskas, Vilkaviškis.

Preliudija.

Ar nebutų ramiau, jei girių paukščiai nustotų taip saldžiai čiulbėję?...

Ar nebutų linksmiau, jei upeliai nustotų sriovenę?...

Gal tuomet išnyktų tos vilionės į nepermatomąją — sparnuotąją laimę...

Gal tuomet nebutų kam kutenti stygų krutinėj ir žadinti prie to ideało, prie kurio keleiviai eina taip sunkiais ir kalnuotais keliais.

Ak, kam tie paukšteliai, tie girių malonųs šlamėjimai?...

Kam toji visa gamta, tokia puiki, tokia žavėjanti?

Kam jie taip anksti kelia-žadina suvargusiųs keleivius, kad keliautų per taip vėjuotus laukus?...

Juk, kad ir dručiai susisagstai, bet vėjai nemaloniai blaškydami atsagsto ir blaško skvernus...

Tad kamgi tos vilionės? Iš kur toji meilė tokia galinga?...

J. S—tis.

Laiškas iš Pryžiaus

Prastai kalbant, dabar čia Paryžiuje užklupo vokiečių markių epidemija, kaip lygiai anuomet pasaulinės karės laikuose išpaniška šiltinė visą pasaulį kankino... Seniau francuzėliai viską vokišką dergdavo iki paskutiniųjų, vadindami kokiais pramanytais vardais: boš (boche), kiaulė, žmogžudys... Bet dabar, kuomet sulindo į valsčių Ruhr, ir padirbo — Reinlandijos valstybę, tai visi francuzėliai baigia virsti į vokiečius, francuziškai kalbančius.

Bet tiek to, reikia eiti prie tų baisiųjų markių, kurios anuomet Kauno lietuviai vadindavo "auksinais." žiurint iš šalies, tai jokio aukso, o tik paprasti pagražinti popiergaliai su tam tikromis skaitlinėmis. Ir juos skaitliuoja ryšuliais, maišais, vežimais, ir vagonais. Štai vienam banke pilnas langas priverstas ryšulių milijardų, kitame banke pilna kertė primesta, dar kitame banke pilnas sklepas užverstas. Vienas juokdarys sakėsi nusipirkęs už penkiolika frankų penkiolika vagonų markių, kaip tinkamą popierą blynams kepti.

Reikia tik pasidairyti po platųjį Paryžių, tai pamatysi daug baisesnių dalykų. Jau visa armija Paryžiaus civilizuotų bosiakų verčiasi tuomi amatu. Vieni nešiojasi markių po glėbį ir siulina pirkti popiergalį už du susus (10 santimų), kiti tam tikrų dienraščių duoda dovanų: kas perka numerį už tris susus (15 santimų), tam duoda dovanų 100,000 ar 50,000, ar kitokį popiergalį dovanų. Yra ir tokių, kurie parduoda tam tikrą "tavorą:" blynus arba keptas bulves. Kas tokio "tavoro" perka už dešimtį susų, tas gauna visą milijoną markių dovanų. Ir taip begalo įvairiausiais pavyzdžiais žmonelius apdovanoja vokišku patriotišku "tavoru." Kitiems labai keistos mintys sukasi po galvą, kad sumislina apie milijoną.. buk galės pusę Vokietijos nusipirkti, kaip anuomet su Sovietų rubliais. Ir atsirado tokių, kurie susikurė sau puikias gušias Russijoje. Šitaip įvairaus plauko "klijantai" yra smalsus prie turtų — kapitalo, nors tie turtai labai slidus, bet ginasi, kad net kitam dreba rankos, ir dančiu sukąsti nebegali iš tų sukilusių rojiškų jausmų.

O pačiame Berlyne, nors betvarkė erda po visus užkampius, bet popierinių markių turtams net vietos nebepritenka, kuriuos jau rodos skaitliuoja kitokiais penkilijardais. Taip lapkričio 7 d. Berlyne davė už vieną amerikonišką dolerį 630 milijardų popierinių markių, o už vieną svarą sterlingų 2800 milijardų popierinių markių. Ką jau be kalbėti apie kitas kainas. Vien tik už mergos pabučiavimą moka 175 milijardus popierinių markių...

Reikia tik laukti, kas toliau beliks iš civilizuotos ir kulturingos Vokietijos, kuomet R. Poincere ją šokdina, kaip tik jam patinka, net ir tuos "viernus" poliakėlius stumia tolyn, kuomet jie čia lieka nebereikalingi...

Antanėlis.

XI. 1923.

VILNIAUS LIETUVIŲ ATSTOVYBĖS IR SVARBESNIŲJŲ DRAUGIJŲ ATVIRAS LAIŠKAS AMERIKOS LIETUVIŲ VISUOMENEI.

Sesers ir broliai Amerikiečiai!

Pastaruoju laiku Vilniaus ir Vilniaus krašto lietuvių vargai plačiai buvo aprašyti spaudoj. Tikimės, kad musų varginga padėtis gerai visiems yra žinoma ir todėl apie tą nebeminėsime.

Į lenkų viešpatavimą yra patekusi trečdalis lietuvių tautos ir kaip tik ta jos dalis, kuri yra blogiausiai materialiai aprupinta, kuri daugiausia nukentėjo nuo karo ir nuo įvairių šio krašto valdivų. Vilniaus prieglaudose daugiausia yra našlaičių. Vilniaus krašte mažiausia šviesos, daugiausia tokio jaunimo, kuris trokšta mokslo, bet neturi lėšų tam mokslui įgyti. Tą tai visuomenę atstovaudami, mes jos vardu turime pilną moralę teisę priminti visiems laisviems lietuviams jų pareigą ir prašyti Jusų moralės ir materialės paramos.

Tik tokia tauta yra kulturinga ir stipri, kuri neužmiršta savo nuskriaustųjų brolių. Neužmiršmusų ir kulturinis pasaulis, jeigu matys, kad visi lietuviai, kaip vienas žmogus stovi už mus. Visi musų reikalavimai tuomet turės buti tenkinami, mus padėtis sustiprės.

Amerikiečiai lietuviai labai daug yra aukoję bendriems lietuvių reikalams, iš tų šaltinių ir mes gaudavom lėšų, už ką Jums širdingai tariame ačiu, bet tie šaltiniai jau greit gali išsisemti. Kreipėmės tiesioginiai į Jus išdėstydami musų reikalus, bet ne daug atbalsio tesulaukėme. Remia mus pavieni asmenys ir kai kurios organizacijos, nematyt tačiaus paramos iš plačiųjų Amerikos lietuvių organizacijų ir plačiosios visuomenės. Esate laisvi, galėjote sulyg pažiurų išsiskirstyti į partijas, bet ir skyrium galite Vilniečius remti, nereikalaudami iš musų tokio išsiskirstymo, nes čia pati lietuvybė yra dideliame pavojuje, tą lietuvybę suvienytom jiegom mes giname ir beabejo apginsime, jeigu visi laisvieji lietuviai moraliai ir materialiai mus rems.

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto
pirm. D-ras D. Alseika,
ižd. Kun. K. Čibiras,
sekr. St. Kairiukštis.

Lietuvių Mokslo Draugijos ir Draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti centro komiteto
pirm. D-ras J. Basanavičius,
Švietimo Draugijos "Rytas"
pirm. Kun. Prof. P. Kraujalis.
"Žiburėlio" ir Agronomų D-jų
Prieglaudų glob. Kost. Stasys.

Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto antrašas: Poland. Wilno, Dominikanska 12 m. 23 (Parašyt pavardę ir vardą kurio nors iš viršpasirašiusiųjų).

Vilnius, 1923 m. lapkr. 2 d.

P. S. Atsišaukimas yra pasiųstas visiems Amerikos lietuvių laikraščiams. Negavusieji prašomi persispausdinti.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ, BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
227 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Prenumerata turi buti apmokama
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

"TELEGRAMAS" LIOVĖSI ĖJĘS.

Chicago yra didžiausia lietuvių kolionija ir drauge nelaimingiausia su laikraščiais — ten lietuvių laikraščiai, kažkaip, netarpsta. Chicagoje yra arti tuzino lietuvių parapijų, laikraščiuose matome pasiskelbimus daugelio dešimčių "profesionalų" — gydytojų, advokatų ir tt., — kurių didžiuma niekur kitur viešame gyvenime nepasirodo, kaip tik skelbimuose. Reiškia — Chicagoje yra žmonių masės, "eiliniai kareiviai," ir yra "inteligentų" — "generolų." Rodos Chicaga turėtų spindėti visiems Amerikos lietuviams kai koks milijono karatų deimantas, bet taip nėra. Chicaga viešame musų gyvenime nedaugiau (gal ir mažiau) reiškia nė kaip nedidžiulė Bostono kolionija. Iš Chicagos liet. laikraščių gal tik vienos "Naujienos" turi pasisekimą. (Ir apie "Naujienas" pradeda vaikščioti "gandai."). "Draugas", žinoma, gyvuoja ne šios žemės galybe — budamas "dvasiška asaba," jis gauna dolerinį įkvėpimą iš visokių fondų, tad ne chicagiečių nuopelnas ar prasižengimas jo gyvavimas. Šiaip visi pažymesni laikraščiai — "Lietuva", "Katalikas" — užtroško Chicagoje. Matyt, Chicagos dvasinis "dukas" nė kiek ne geresnis už stock-yard'ų kvapą. Paskutinė Chicagos duko auka yra "Telegramas", kurs stengėsi pastoti tarsi antras A. L. T. Sandaros organas, regimai pats prijausdamas, kad savistoviai Chicagoje neišsilaikys. Taip, "Telegramo" jau neturime, jis nepajiegė ilgiau išeiti. Chicagiečių didelė masė užslogino jį savo nerangumu, inercija.

PASISTENGIMAS ATGIMTI.

Neįstengdami toliaus leisti "Telegramą", jo leidėjai šaukė pažymesniųjų Chicagos lietuvių susirinkimą lapkr. 19 d., kad apsvarstyti, kokiu budu pradėjus leisti laikraštis kitu, ne "Telegramo," vardu, naujais pamatais. Kas tame susirinkime nutarta, mums nepranešta, tik ateina žinia, jog atgimusį laikraštį norima pakrikštyti "Varpu."

STOKA FANTAZIJOS.

Stebėtina, kaip tie laikraščių leidėjai prikimba prie esančiųjų laikraščių vardų. Turime "Vienybę" Amerikoje ir "Vienybę" Lietuvoje, "Laisvę" Amerikoje ir "Laisvę" Lietuvoje ir tt. Kada Shenandoah'ryje buvo steigiamas laikraštis, kai-kurių steigėjų buvo užsispyrimas pavadinti jį "Varpu," vos pasisekė duoti vardas "Viltis." Bet kad "Viltis" pradėjo eiti, ir tas vardas neapsiėjo be pamėgdžiojimų — pradėjo eiti ir kita "Viltis" Vilniuj.

Nejaugi jau nėra lietuvių kalboje gana gražių žodžių, kurie butų tinkami naujo laikraščio vardui? Kam vardinti Chicagos laikraštį "Varpu," kad Lietuvoje yra "Varpas"? Galima pasiimti žodžius ir iš tukstančių gražių vardų pasirinkti vienas — naujas. Jei fantazijos nėra, tai galima bent mekanikiniai išsirinkti vardas, tik jau naujas, neuzurpuojant jau esamo "Varpo." Gi čikagiečiams butų gėda, jei jie nevaliotų atgaivinti laikraščio ir rasti jam naujo vardo. Jau po visą Ameriką pradeda kuždėti, kad čikagiečiai moka tik kitiems instrukcijas duoti, gi patys negali nė mažiausio dalykėlio nuveikti. Laikas darbu sulaužyti ta apie čikagiečius nuomonė.

ATVAŽIUOJA NAUJAS ATSTOVAS.

Liet. Inf. Biuras praneša, kad naujasis Lietuvos Atstovas Amerikai, p. K. Bizauskas, jau atvažiuoja Amerikon — dabar jis yra vidurjuryje. Laivu "Cento Rosso" iš Neapolio išplaukė lapkr. 26 d., t. y. pereitą pirmadienį ir New Yorką sieks ateinantį antradienį, gruodžio 4 d.

Nekantriai laukiame naujo atstovo ir jo pasirodymo, laukiame su vilčia, kad jis atstovaus Lietuvos reikalus, o ne klerikalų, kaip kad yra dareš buvusis atstovas p. Čarneckis. Naujasis atstovas, p. K. Bizauskas, taipgi skaitomas krikščionių demokratų partijos žmogus.

Lietuvos atstovas turi buti kokios nors Lietuvos partijos žmogus. Jei siaurai partijiniai žiurėti, tai kiekvieną atstovą remtų tik jo partijos žmonės. Bet Sandariečiai nėra toki siaurapročiai. Jie prieš p. Čarnečkį buvo dėlto nusistatę, kad jis buvo tik klerikalų įrankis. Ilgai tylint laukta, kol jis pasirodys su savais darbais. Kada p. Čarneckio darbai parodė, jog jis gyvena daugiau klebonijose, lankosi tik į klerikalines federacijas ir susivienijimus, jog ne-klerikaliniai ir svarbiausi susirinkimai negali jo prisišaukti, žodžiu, kada išėjo aikštėn, jog p. Čarneckis daro pražutingą Lietuvai darbą, tik tada sandariečiai atvirai išsireiškė, ką apie jį ir jo darbus mano. Nepatiko jo, p. Čarneckio, vienpusiavimas nė geriems katalikams, kurie nėra suklerikalėję, ir kad tikrų klerikalų Amerikoje nedidelė saujalė; tad, nepaisant kun. Kemėšio liamentacijų, p. Čarneckis turėjo išrukti iš Amerikos.

Tikimėsi, kad su p. Bizausku bus galima sugyventi ir bendradarbiauti.

JUBILĖJUS ARTINASI.

Jau arti sausio 14 d. — A. L. T. Sandaros dešimtmetinio jubilėjaus diena. Daugelis kuopų jau prisirengė ir sudarė planą, ir programus, kaip apvaikščioti šias garbingas sukaktuves. Kitos kuopos da tik tariasi ir galutino suplianavimo da nepabaigė. Visose veikliose kuopose yra didesnis ar mažesnis prisirengimas, tik apmirusiose ir apsileidusiose kuopose nieko šiuo žvilgsniu (kaip ir kitais žvilgsniais) neveikiama. Kurie da nepradėjote svarstyti, kaip savo šventę švęsite, sukruskite, ir butinai gruodžio mėnesio susirinkime viską nutarkite ir išrinkite komitetą apvaikščiojimą surengti.

Centro Valdyba porą kartų į jus prabilo tuo klausimu, Redakcija jau kelintu kartu jums primena, kad nepraleistumet šventės kuom nors neatsižymėję. Kiekviena kuopa privalo padaryti kokį nors vakarą A. L. T. Sandaros ar Politinio Iždo naudai: viešas agitacijos prakalbas, koncertą, teatrėlį ir tt.

Tie yra kuopų reikalai. Bet ir kiekvienas pavienis A. L. T. Sandaros narys privalo kuomi nors pažymėti, jog jis žino, kad jo arganizacija jau pasekmingai išgyveno DEŠIMTĮ METŲ. Du aiškus pavienio nario pasižymėjimo budai: užsimokėti organizacijos mokestį už visus metus ir, antra, paaukoti kiek išgalint į Politinį Iždą.

Kiekvienas, kas tik nėra apsileidėlis, gali ištesėti užsimokėti už visus metus. Juk vistiek reikės užsimokėti, tad trotos nėra, gi nauda iš tokio užsimokėjimo didelė: jei visi nariai iki Jubilėjaus užsimokėtų, tai Centras liktų netik be skolų, bet da liktų pinigų ir visokiems pagerinimams, ir jus turėtumėte tą naudą, kad nuo Seimo, kuris bus ateinantį pavasarį, galėtų "Sandara" eiti dusyk sąvaitėje UŽ TĄ PAČIĄ MOKESTĮ. Argi neužsimokėtų jums pasiskubinti su duokle?

Paaukoti į Politinį Iždą taip gi neatsisakys nė vienas Sandarietis. Auka — pagal išgalės. Nebus, kaikuriems, perdaug pakloti nė $100; daugelis lengvai išsitesės po $10; kiekvienas gali be skriaudos sau duoti $1; jei atsiras keli toki, kuriems ir su 1 doleriu striuka, gali aukoti 10c. arba kad ir 1 centą, bet kiekvienas Sandarietis principe turi nusistatyti, kad aukuos, pagal išgalės, pagal sąžinės — nuo 1c. iki $100. arba ir daugiau. Tikrą Sandarietį nakčia per miegus sąžinė grauš, jei jis Jubilėjuje nieko neaukuos į Politinį Iždą. Jei norime atlikti didelį darbą— padėti Lietuvai atsistot ant grynos Demokratybės pamatų — tai kaip galime gailėties dolerio-kito?

SANDAROS ĮMNAS.

Neužilgo gausite Sandaros Kalendorių 1924 metams. Ten rasite Sandaros Imną, kurį gerb. mus kompozitorius Mikas Petrauskas teikėsi parašyti sandariečiams. Turėsite laiko išmokti tą Imną ir visur, kur tik švęsite 10 metų Sandaros sukaktuves, galėsite giedoti ir savo naują Imną.

Tad prie Dešimtmetinių Sukaktuvių — su giesme, su auka, su atvira širdžia, su meile Lietuvai — kaip tikri Sandariečiai!

Neturint ką Veikti

Kaune pas Amerikos konsulį iki rugsėjo 25 d., 1923 m., vieni tiktai lietuviai padavė pareiškimų vizavimui pasų 9522. Kas mėnesis po 1000. Iki naujų metų bus 12,000 — arba penkiems metams keleivių — kur kiti atkeliaus po 5 metų arba niekad. Gerai Mikolainis padarė pagarsindamas nesiųsti laivakorčių tokiems keleiviams, kurie neatkeliaus.

Viena lietuvaitė buvo nukeliavusi į Kauną su 5 pravardėmis, kad keliauti į Ameriką. Agentai pametė galvas bespręsdami katra jos pravardė tikroji, ir nusprendė pasiklausti Amerikoje, nors toji lietuvaitė gimusi ir augusi pas Panevėžį.

Rugsėjo 19 d. Salzburge, Austrijoj, buvo 13-tas tarptautinis "katalikų studentų" susivažiavimas, kur buvo studentų tik iš 13 valstybių su Lietuvos studentais katalikais. Tos organizacijos vardas yra "Pax Romana"—Romos Taika."

Šiauliuose ant šventoriaus iškrito davatkai iš knygos abzocėlis su vaizdeliu Kristaus gimimo, kur antroje pusėje buvo žydelio "Tilkos" cukerkų apgarsinimas. Niu, gešeft ist gešeft.

"Vienybė" num. 93 rašo, jog American Express Co. išvežanti į Europą keletą vagonų amerikoniškų dolerių, kad iš Amerikos į Europą jau galima geležinkeliu nuvažiuoti.

Mongolijoje mokslinčiai surado dinosauro kiaušinių lizdą, padėtų pirm 500 000 metų. Vienas jau pradėjęs rietėti net.

Amerikos pietinių valstijų murinai keliasi į šiaurines valstijas, kur pietinės valstijos lieka be darbininkų. Kad užbėgti tam, valdžia ragina baltuosius ukininkus keltisi į pietines valstijas. Murinai šiaurinėse valstijose turi mokėti dvilinkas randas už namus, negu baltieji.

Visi, kurie dar neturite Amerikos pilietybės popierų, gyvenkite dorai ir blaivai — nepijokaukite ir nevirkite "munšaino", nes bus išleistas toks įstatymas, kur pagautas nepilietis girtas arba "munšainą" verdąs bus išgabenamas — išvaromas iš Amerikos.

New Yorko valstijos įstatymai reikalauja, idant visi apsivedanti žmonės nesirgtų veneriška—lytiška liga. Jeigu kurie yra sirgę pirm 5 metų ir vedimo laike yra visiškai sveiki su paliudymu laboratorijos daktaro — tai gali apsivesti. Tačiaus dėl savo gerovės ir nekaltų vaikelių, sirgusiems veneriškomis ligomis yra naudingiausia pasilikti celibate — čystatoje iki smerties Sifilis žudo žmones iki penktos eilės — 100 metų.

Tibeto šventieji gyventojai neruko pypkių nei dzigarų nei papirosų. Jie sako, kad rukytojai bus sugrusti giliausioje pekloje. Šnapso gėrimas Tibete yra laikomas Dievo pagarbinimu — per šventes yra daugiausia girtų kaip ir pas mus.

Katalikiški Lietuvos Seimo atstovai — kun. Vilimas, Dagilis, Mieleška ir Smulkštys, paskui Gvildienė, Josiukas, Jaras ir Rinkevičius patiekė Seimui "katalikiausią" interpeliaciją kaltidami Vidaus Reikalų Ministerį Zalkauską už pataikavimą bolševikams ir banditams, ir už šalinimą nuo vietų prityrusių valdininkų, kaipo ir slopinimą tautinio judėjimo. Mat Zalkauskas traukia atsakomybėn katalikiškus internacionalus, kuriems vadovauja minėti keturi kunigai, nuo kurių Zalkauskas neima įsakymų, jog "kaltininkų negalima surast," jog "iškabas patys žydai smaluoja." "Tautinio judėjimo" slopinimas yra tame, kad Zalkauskas sučiupo keletą katalikiškų studentukų, kurie pildė minėtų kunigų įsakymus.

Kun. Bučys su Jakaičiu, ir "Garso" redaktorius Šimutis, ir abelnai visi katalikiški kunigai Amerikoje smerkė Joną Vileišį, pirmąjį Lietuvos Atstovą Amerikoje, kuris dirbo Valstybinį ir Tautos darbą, ir neėmė nuo kunigų įsakymų. Su Zalkausku yra ta pati istorija. Bet kas "svarbiausia", tai pasirašymas 4 kunigų po tąja interpeliacija reiškia jau Zalkausko katedrališką iškeikimą — atmetimą nuo katalikystės.

Ir tieji interpeliantai, net nuo Seimo reikalavo skubotai svarstyti tą "katalikišką" interpeliaciją, ir kaipo labai darbštus Seime už ją balsavo visi Seime esanti katalikai, išviso 21, o priešais balsavo 27. Na, o katalikų Seime yra dauguma. Bet palaukite, sekantį kartą bus katalikiškų balsų dauguma, kaip buvo 16-tame Seime SLA. 1901 m.

Visiems yra žinoma, jog tiktai sveikame kune yra ir sveika dušia ar dvasia. Todėl ir žmones jau metas sulyginti su gyvuliais ir veislei rinkti tiktai sveikus kuniškai, pilnoje reikšmėje to žodžio, idant butų sveikos ir dvasės. Aplankant prieglaudose kurčius, nebylius, ir šiaip visokius nesveikačius, tiktai gaila darosi jų gyvenimo, kuriame jie vargsta ir sunkina visuomenę. Tiktai sveiko kuno žmonės ilgiaus pagyvena. Nesveiki ir silpni miršta kudikystėje, o turėtų buti, kad užgimęs žmogus nemirtų, bet augtų. Bet dėja, tas degantis klausimas yra visų žmonių ir valdžių paliktas Dievo valiai. Valdžios tiktai laukia užaugant vaiko, kad paėmus jį į kariuomenę, ir paskui, kad iš jo tiktai mokesčius luptų. Daktarai, tie sveikatos pramatoriai, nors ir gana kiti turtingi, nesirupina žmonių sveikata, jeigu sveikatos jieškotojas negal jiems užmokėti reikalaujamos sumos. Yra tokių daktarų, kurie negydo, arba nemoka gydyti, ir tyčiomis ilgina ligą, kad iš ligonio daugiaus pinigų išgauti. Kol tokie sveikatos sargai nebus pavaryti bulves auginti, tol daugelio žmonių sveikata nepagerės, ir abelnai daktarai sveikų žmonių nemėgsta, nes jie badu nustiptų.

Amerikoje visur yra stoka namų, ir murininkai streikuoja — nestato, net po $3.00 už valandą reikalauja. Apart namų yra visur stoka ir mokyklų, ir tiktai New Yorke 120,000 vaikų neturi vietos mokyklose, ir 250,000 vaikų mokinasi tiktai pusę laiko, iki pietų, o po pietų kiti 250,000. Vaikai nesutilpdami į mokyklas, išsimano visokių baisių darbų, nes dykoms rankoms visados velnias parupina darbą.

Stoka namų, stoka mokyklų, perdaug vaikų. Valdžia turėtų neduoti leidimų apsivesti, o vedusius kontroliuoti, tvarkyti per kokią 10 metų, kad negimdytų vaikų, kaip kad turtuoliai jau daro, bet vargšai jų nepaseka. Turtuolis, kuris galėtų gerai užauginti ir 10 vaikų, augina vienądu, o kartais nei vieno. Baduoliai, kurie galėtų auginti tiktai 1-2, augina 6-8 ir gimdo iki 12—15 ir laidoja. Kam tas visas trobelis?

New Yorko valstijoj yra uždrausta piliečiams laikyti ginklus, bet visi plėšikai-žudikai turi visokius šautuvus ir žinodami, kad užpultasis neturi kuo apsiginti, plėšimus papildo kiekviename laike.

Rabinas ir Kunigužis Kalba nuo tų Pačių Pagrindų.

BOSTON, MASS. Dr. C. H. Rust, kunigas Baptistų Emanuel bažnyčios iš Scranton, Pa., ir rabinas Bernard Heller, taipgi iš Scranton, kalbėjo lapkr. 25 d. vakare Ford Hall Forum nuo tos pačios platformos. Kalbėjo ko prielankiausiai apie vienas kito religiją. Kun. Rust kalbėjo temoje "Krikščionies apibrangininas Judaizmo," pavadindamas Judaizmą krikščionybės motina. Rabinas Heller kalbėjo temoje: "Rabino įvertinimas Jėzaus" ir pasakė: "Aklumo, bigoterijos, linčiavimų ir prietarų bei nesupratimų tarp darbininkų ir darbdavių nebutų, jei tik svietas sektų Nazariečio mokinimus." Abu pareiškė, kad tikybinis svietas kas kartas labiau vienyjasi.

Įvairios žinios

Atsisako Pasižadėt Nekliudyti Žydų.

VIENNA, lapkr. 26 d. Viennos Universitetas sąvaitė atgal uždarytas dėlei įvykusių antisemitinių (prieššydinių) demonstracijų. Iš studentų buvo pareikalauta, kad jie prisižadėtų, jog daugiau panašių riaušių nekels, bet vokiečiai necionalistai studentai atsisakė duoti tokį pasižadėjimą. Vienok senatas išleido įsakymą, kad ryto universitetas butų atidarytas. Iš studentų bus pareikalauta, kad įeidami parodytų matrikuliacijos korteles, kad neprieitų pašalinių riaušininkų, gi dėvėti savotiškas kepures ar turėti kokius nors ženklus bus uždrausta.

Vokietija Panaikino Komunistų Partiją.

BERLYNAS, lapkr. 23 d. Gen. von Seeckt, Reichswehr'o komandierius, šiandien liepė išsiblaškyti Vokietijos komunistų Partijai ir jos turtą konfiskavo. Taipgi uždrausta komunistams turėti mitingus ir spaudinti komunistinius laikraščius.

Vėliaus paskelbta, kad taipgi yra panaikinamos Nacionalistų ir Tautiškųjų Socialistų partijos.

Reichstag'e (Seime) ši žinia sukėlė daug triukšmo, įpač iš komunistų pusės, kurie yra gerai susiorganizavę ir turi pinigų.

Stresemann Rezignuoja

BERLYNAS, lapkr. 23 d. Dr. Custave Stresemann šiąnakt rezignavo kaipo kancleris. Jis pareikalavo Reichstago, kad jam išbalsuotų užsitikėjimą, bet balsuojant Reichstage radosi tik 155 jam prielankųs balsai, gi prieš jį balsavo 230. Po tokių balsavimo pasekmių Stresemann įteikė rezignacijos raštą.

Daktarų Malunas.

HARTFORD, Conn., lapkr. 26 d. "Diplomų malunas" yra "primalęs" daug "daktarų," kuriuos valdžia pradėjo kedenti. Pilna Amerikoje tokių daktarų, kurie nebaigę daktarų mokslo gavo už pinigus paliudymus ir "daktarauja." Pradėjus tyrinėti, surasta suvirš 200 žmonių mirusių nužiurėtinu budu, kurie gero gydytojo gydomi butų galėję pasveikti. Taigi tie "maluniniai" daktarai dabar yra patraukiami atsakomybėn ir kaltinami už žmogžudystę, kur tik jie nereikalingai numarino ligonį.

Garsiausia byla yra prieš "daktarą" George B. Sutcliffe, kurs numarino eks-kareivį Albertą C. Hoody. Šis eks-kareivis susimušė pirštą, ir prieš darant operaciją, buvo jam suduotos net 5 dėžės chloroformo, iš ko jis mirė.

Kiti trįs daktarai — Aaron J. Glass iš New Haven, A. R. De Janis iš South Norwalk ir Michael M. J'Anthony iš Waterbury — buvo pašaukti šiandie kaipo liudininkai paaiškinti, kokiu budu jie gavo leidimus praktikuoti Connecticut valstijoje. De Janis ir J'Anthony yra gavę diplomus per "diplomų maluną" "Kansas City University of Medicine."

Vėliaus pasirodė, kad yra daugelis netikrų daktarų net valdiškose vietose ir laivynėje.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ. BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS

Kazys ir Dėdė

—Klausyk, Kazy, jei nori, tai pasinaudok proga, nes dabar yra geras čenčius.

—Tai kokias gi progas siulai, Dėde? Gal nori, kad eičiau su tavim aukas rinkti seserims Kazimierietėms, nes man rodos, kad jus dabar ant jų vajų darote?

—Ką tu čia, vaike, man prikiši tas aukas! Aš jau daugiau nesibaderiuoju jų rinkimui, nes vistiek negali gauti. Mat tie jusų bedieviški laikraščiai žmonėms pranešė, kad mes visas aukas sunaudojame savo susaidžių reikalams, tai, vaike, net ir katalikai žmonės pasidarė toki skupųs, nors tu žmogus prašyk pristojęs, bet sė surudijusio peno negali gauti.

—Visų pirmiausia, Dėde, turi nepamiršti lietuviško priežodžio, kuris sako: "žmogus neteisingu keliu eidamas nors visą pasaulį apeisi, bet namo nesugrįšį." Tas pats ir su jumis. Kada Amerikiečiai lietuviai buvo užsidegę patriotizmu ir klojo šimtines ant Lietuvos aukuro, kad iš po karo gaisrų atstatyti savo tėvynę, tai jus pasirodėte geriausiais patrijotais ir suglemžėte šimtus tukstančių dolerių. Bet tie visi pinigai pasiliko jusų kišenėse, nes jų Lietuva nematė, išskiriant tenaitinius jusų sėbrus. Gi šiandieną, kada visuomenė pamatė, kad jus mokate prašvilpti jų užprakaituotus centus, tai ir paliovė jums davę ir tas parodo, kad neteisingo kelio galą jus priėjote. Šiandieną katalikiška visuomenė jau daugiau protauja ir uždarė savo kišenius. Na, tai pasakyk, Dėde, kokią tą "progą" man siulai?

—Nagi, vaike, aš turiu pardavimui gerą auzę, jei nori, tai pirk.

—Tai kokį gi man namą siulai, Dėde? Juk tu savo nuosavo neturi.

—Aš, vaike, noriu parduoti musų švento Juozapo susaidės, tą kur musų gazieta "Darbininkas" yra. Tu, vaike, matei musų gazietoj buvo parašyta, kad daktaras Pakštas buvo nuvažiavęs į Conn. šteitą, kur musų susaidės kuopos laikė mitingą ir jis ten klausė, ar parduot susaidės auzą, ar dar laikysime. Bet ant to niekas nieko neatsakė, taip ir pasiliko ant Dievo valios. Jei taip kalbėtų kas kitas, tai aš, vaike, nevieryčiau, bet kada kalba daktaras Pakštas, tai jis žino, ką kalbąs. Mat jis budamas daktaru išegzaminavo musų susaidę ir pasakė, kad ji serga tokia liga, nuo kurios gali išgelbėti tik aukos, o kito ratunko jau nėra, o kad aukų niekas neduoda, tai kito išėjimo ir nėra, kaip tik parduoti namas.

—Man stebėtina, Dėde, kad jus nuo taip aukštai taip greitai nušokote. Visai trumpoje praeityje, kad nusipirkote tą namą, kaip didžiavoties! Šmeižėte Sandariečius pajuokdami, kad, girdi, "Sandaros" mažinos senos, su šniurais suraišjotos, ir taip panašiai. Bet gyvenimas parodė visai ką kitą. Jusų tie pasididžiavimai jau smunka iki paskutinio laipsnio, na o pasmerkta "Sandara" kaip gyvavo, taip gyvuoja, kas kart sulaukdama naujų, tvirtų jiegų.

—Tai pasakyk tu man, vaike, kodėl net ir katalikai rašosi prie jusų Sandaros? Juk tai yra bedieviška partija.

—Sandara bedieviška partija atrodo tik tiems, kurie ne savo protu gyvena ir aklai pasidavę kunigų diktaturai. Gi kuris žmogus yra apsišvietęs, nežiurint ar katalikas ar kas kitas, į Sandarą žiuri visai kitaip. Jis mato, kad Sandaros partija, tai yra vienatinė partija Amerikiečių lietuvių tarpe, kuri teisingu keliu veda liaudį prie apšvietos, susipratimo ir gerovės. Sandaros yra tikslas kiek galima daugiausia skleisti apšvietą; auklėti liaudyje tautinį susipratimą ir vykdinti Lietuvoje tikrą demokratinę laisvę. Amerikiečiai lietuviai gyvenanti šioje laisvoje demokratinėje šalyje, pamylėjo demokratinę laisvę, na ir tokiu budu šiandien stoja į Sandariečių eiles, kad padidint didesnę jiegą ir greičiau įgyvendint Lietuvoje tokią pat laisvę.

—Musų krikščionių demokratų partija taipgi, vaike, dirba, kad Lietuva butų laisva.

—Gerai, Dėde, bet mes paimkim, kad ir šį faktą iš jusų darbų. Dabar Lietuvoje žemės ukio ministeriu yra kun. Krupavičius ir pažiurėkime, kaip jis darbuojasi. Lietuvoje Krikštėnų dvaro savininkė yra talą lenkė A. de Bondy. Ji yra pasirašiusi net ant protesto, kurį pasiuntė Vilniaus lenkų valdžiai reikalaudama, kad iš kalėjimų nepaleistų lietuvius veikėjus. Reiškia, ji yra griežtai nusistačius prieš Lietuvą. Na o jusų barzduotas "tėvelis" Krupavičius, vykdindamas žemės reformą neatsižvelgia į tos lenkės darbus, grąžina jai dvarus. Jis jai grąžina dėlto, kad ji esanti ištikima ir dievobaiminga moteriškė! Sulig jusų vadų išrokavmo, tai gali buti aršiausias Lietuvos priešas, gali kasdien laikyti peilį kišenėje ir tykoti papiauti lietuvį, bet jei tik eina bažnyčion, tai dievobaimingas ir ištikimas, ir jam reikia grąžinti dvarus. Na o tuo pačiu sykiu, Lietuvos bežemiai lai buna jų kumečiai. Gi katalikiška visuomenė, žinodama tą viską ir matydama, kad jusų laikraščiai nepasmerkia tokius darbus, tai ir šalinasi nuo jus. Tai ir nieko nėra stebėtino, kad jus jau ir rengiatės išsiparduoti savo namus. Gi mes, Sandariečiai, matydami Lietuvai daromas tokias skriaudas, nepakenčiame ir kviečiame į savo eiles lietuvių minias, kad kaip galima greičiau butų galima apsaugoti Lietuvos gyventojus nuo tokių skriaudikų.

—Tai dėlto prie jusų partijos rašosi žmonės?

—Žinoma, kad dėlto, nes jie musų pusėje mato teisybę.

—Tai gudbai, Kazy, aš jau neturiu tau ką sakyti.

ABIEMS ANT NAUDOS

Kas pasiųs pinigus dabar, tai Jus giminės dar gaus ant šaltų Kalėdų, o Jus gausite labai puikų, speciališkai pieštą dėl Baltic States Banko, Kalendorių.

Siunčiame pinigus į Lietuvą, Rusiją, Lenkiją ir į visas pasaulio dalis, —doleriais ir litais.

Parduodame laivakortes ant visų linijų.

Priimame pinigus taupymo sąskaitoje už kuriuos mokame 4%, priskaitant prie sumos kas mėnuo.

Baltic States Bankas yra vienintėlis Lietuvių Valstybinis Bankas rytuose, todėl mes patariame kožnam Lietuviui, kreiptis visokiais pinigiškais reikalais į BALTIC STATES BANK, kur gausite teisingą ir draugišką patarnavimą.

Bankas atdaras kas dien nuo 9 išryto iki 5 val. vakare, o Subatomis iki 7 val. vakare.

BALTIC STATES BANK
294 Eighth Avenue,
Kampas W. 25-th St.,
New York, N. Y.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 ki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Pirkite Tiesiog iš Dirbtuvės
Sutaupinkite Perkupčių Pelną

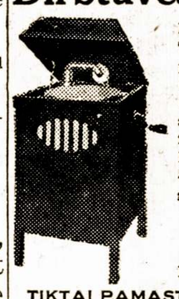

Mes prisiųsime tiesiog į Tamistos namus tą nepaprastos vertės **NAUJĄ KABINETINĮ PHONOGRAPHĄ** — kurio atvaizdą čionai matote, su 20 naujų lietuviškų 75c Columbia rekordų, grojančių 40 įvairių kompozicijų ir 200 geriausių adatų, — viską už

$29.

PERSIUNTIMĄ APMOKAMĖ

TIKTAI PAMĄSTIKITE! $29 nuperka Tamistai phonographą, kurio padirbimas ir balso garsumas lyginasi su phonographu, kurie yra parduodama po $150. Kabinetas labai gražiai padarytas iš mahoninio medžio, turi stiprų motorą ir aiškų balsą. Galima ant jo grajint visoki rekordai.

PARDUODAME NEPALYGINAMAI PIGIAU UŽ KITUS, TAI TODEL, KAD PARDUODAME TAMISTAI TIESIOG IŠ DIRBTUVĖS. Šis budas pardavimo sutaupina išlaidas: pardavėjų, vertelgų, agentų, olsėlio, pervežėjų ir t. t. ir, štai, tos visos sutaupintos išlaidos atiduodama Tamistai.

Kiekviena mašina esti išbandoma ją išsiųčiant—tat gi yra gvarantuojama ant 20 metų. Už $29 prisiųsime Tamistai šį puikų kabinetinį Phonographą, su 20 naujų lietuviškų 75c Columbia rekordų, grojančių 40 įvairių kompozicijų ir 200 geriausių adatų. Užganedinimą gvarantuojame, arba grąžiname pinigus. Prisiųskite Money Orderį ar čekį.

UŽSISAKYK TĄ NEPAPRASTĄ PHONOGRAPHĄ IR REKORDUS DABAR!
General Phonograph Co.
2271 St. Clair Ave. :-: Dept. L. 15
CLEVELAND, OHIO

Kaina 35c. aptiekose

Kudikiai mėgsta jį!
Jie net prašo daugiaus!

Bet kuomet jie yra labai jauni ir dar negali kalbėti, tuomet jų akys kalba už juos—tik pastebėkit kaip jie užsidega džiaugsmu, kuomet motina paima bonką

BAMBINO
Įreg. S. V. Pat. Biure.

Pastebėkit jų pastangas nuryti šitą skaniausį vidurių paliuosuotoją, kokis tik kuomet nors buvo padarytas. Ir jis yra lengviausis, vienok veikia pasekmingiausiai! Motinos—jus nežinote to smagumo jausti malonumą, pasitikėjimą ir užsiganėdinimą, jei jus nenaudojate BAMBINO, kuomet kudikis pasidaro neramiu, suerzintu, piktu—tai yra tikri ženklai vidurių užkietėjimo. Miegok šiąnakt ramiai, nes su auštančiu rytu kudikis vėla bus linksmas kai visuomet. BAMBINO atliks savo darbą ir atliks gerai!

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Dykai Verties $5.00

Kaipo Kalėdų dovanom, ir dėl išplatinimo savo Biznio, prisiųsių kiekvienam, Vieną svarą aukštos rušies tikro Rusiško Tabako, baksiuką Havana Cigarų ir Kataliogą dėl apgarsinimo ir prisiutimo kaštų; prisiųsk 35c. markėm. Reikalaujam agentų. Adresuok taip:

GEO. STANKS,
20 E. Jackson Boulevard Room 800 Desk 22 **Chicago, Ill.**

EXTRA!
Puiki Proga!

Sulaukus šaltesnį orą, kiekvienas lietuvis turėdamas valandą laisvesnio laiko nori paskaityti naudingas knygas. Administracija šiuomi suteikia progą už pusę kainos įgyti šias knygas:

LIETUVOS ĮSTATYMAI.

Didelė 1030 puslapių knyga su apdarais kaina $3.00. Šiame mėnesyje kiekvienam atiduosime už $1.50.

ŽMOGAUS PAREIGOS

Didelė knyga, 245 puslapių, kaina $1.00; atiduosime už 50c.

Svetimoj Padangėje Pasaulio Verpetuose

Didelė 7X10, eilių knyga, 200 puslapių, kaina $2.00; atiduosime už $1.00.

AIDŲ AIDUŽIAI

Fausto Kiršos eilių knyga, su gražiais viršėliais, didelio formato, 110 puslapių, kaina 50c., atiduosime už 25c.

KLAIPĖDOS ALBUMAS.

10 Klaipėdos Krašto paveikslų atviručių formoje sudėtos vienoje knygelėje, kaina 50c. Šiame mėnesyje atiduosime už 25c.

Tad kuris prisiųs $3.50, tas gaus šias minėtas knygas. Kadangi jų nedaug turime, tai pasiskubinkite užsisakyti.

Kas nenori visas, gali pasirinkti bile vieną.

SANDARA
327 E St., **So. Boston, Mass.**

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

Eczoint Gydanti Mostis

REIKALAUKITE PAS NAMINIŲ VAISTŲ PARDAVINĖTOJUS IR PAS AGENTUS.

Įvykus susižeidimui, atmink, kad ECZOINT mostis yra pirmutinė pagelba nuo žaizdų.

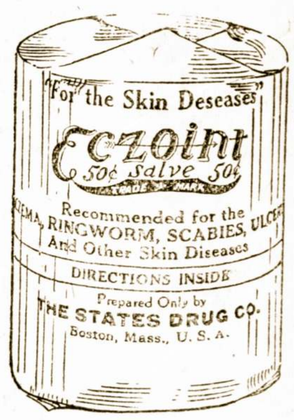

Taipgi ECZOINT gydo dedervinę, išbėrimą odos, šašus, spuogus ir užsisenėjusius skaudulius.

Parsitrauk dėžutę dėl persitikrinimo. Kaina 50 centų.

Reikalaukite visose aptiekose arba

Pareikalaukit tiesiog nuo mus šiuo adresu:

The States Drug Co.
Boston, Mass.
P. O. BOX 2128.

Mums reikalingi agentai—atsišaukite.

Rašydami pažymėkit, jog sužinojote "Sandaroje."

DĖKSNIO GALYNGA MOSTIS

kurios visas Pasaulis laukė
JAU GATAVA!

DĖKSNIO Galinga Mostis išgydo Reumatizmą, Rankų, Kojų gėlimą, Strėnų Skaudėjimą, Sąnarių, Nugaros, Sprando, Šonų Raumenų gėlimo, Šaltį ir taip visokius skausmus. DĖKSNIO Galinga Mostis, sulyg naudos Gydymo, yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria.

Kaina 75c. krautuvėse arba už 85c. prisiųsime tiesiai iš Laboratorijos.

DĖKSNIS OITMENT CO.
P. O. BOX 352, Hartford, Conn.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

L. M. Konservatorija jau atidaryta. Ateik ir pasimokyk dainavimo ar pasilavink kurį nors instrumentą vartot. Mokslas ir Dailė-muzika reikalingiausi dalykai žmonių kulturiniam kilimui. Civilizuotas žmogus turi suprasti dailę, o ypač muziką. Kad dalyką supratus — jį reikia mokyties.

Lekcijos duodamos dienomis ir vakarais.

10 Lekcijų dainavimo ar kompozicijos — 15 dol.

10 Lekcijų piano, smuikos, klarneto, korneto ar kitokio instrumento — 13 dol. Lekcija duodama kiekvienam skyrium, ½ valandos ar ir visą valandą, pagal sutarties.

Pinigai įmokėk iš kalno už 10 Lekcijų. Mokinys, praleidęs savo lekciją, ją žudo. Phone 2087-W. Adresas

MIKAS PETRAUSKAS,
769 Broadway, **So. Boston, Mass.**

NAUIAS IR NAVATNIAUSIAS KNYGŲ KATALIOGAS GATAVAS

Visiems prisiųsime dykai.

Reikalaukite tuoj, nes padarėm ligi šiol negirdėtą knygų ir mokslo išpardavimą, ir parduodam visokias knygas už

½ PUSĘ KAINOS ½

Lyties Mokslas knyga, kuri užveria savyje didžiausius žmogaus Sveikatos ir ligų sekretus, pirmiau kainavo $7, dabar — $3.50.

Didžiausias žodynas lietuviškai-angliškas ir angliškai lietuviškos kalbų, pirmiau kainavo $11, dabar — $5.50.

Dėl kitų knygų reikalaukite kataliogo.

MARGERIO KNYGYNAS
2023 Saint Paul Ave., **Chicago, Ill.**

P. S. Agentai: Knygų sezonas jau netoli. Mes duodame baisiai didelį nuošimtį.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, **BOSTON, MASS.**

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kaikurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik $3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,
327 E St., **So. Boston 27, Mass.**

Lietuviai Amerikoje

Prisirengimas Prie Vasario 16 d.

L. M. D. pasiėmė surengti tos šventės apvaikščiojimą.

PITTSBURGH, PA. Pittsburgiečiai jau rengiasi prie Vasario 16 d. apvaikščiot Lietuvos Nepriklausomybės 6 metų sukaktuves. Lietuvių Mokslo Draugija, viena iš pažangiausių ir stipriausių Pittsburge, turinti savo svetainę, lapkr. 11 d. vienbalsiai nutarė rupintis Lietuvos Respublikos 6 metų sukaktuvėmis ir tam tikslui išrinko komisiją iš gana darbščių tėvynainių, kaip tai: J. Virbickas, J. Kazlauskas ir P. Pikšris. Todėl reikia tikėtis, kad bus viskas surengta kogeriausia, kad bus nauda Pittsburgo lietuviams ir mus Tėvynei Lietuvai. Negalima praleist nepaminėjus šio fakto, kad Lietuvių Mokslo Dr-ja yra bepartyvė organizacija ir prie jos galėjo ir gali priklausyt visokių pažvalgų lietuviai, todėl pastarais keleriais metais buvo įsivyravus rusifikacijos dvasia, todėl ir L. M. D. pati nieko negalėjo veikti, nes vis budavo priešų, kuriems daugiau rupėjo Rusija, negu Lietuva. Paskutiniais pora metų Sandariečiams pradėjus smarkiau veikti, vėl likos atgaivinta lietuvystė ir Lietuvos meilė, ir su Rusija mažai kas drįsta didžiuotis. Rusijos agentėliai, pajutę, kad jų įtekmė tarpe lietuvių smunka, išvažinėjo, katras išveždamas svetimus pinigus, katras svetimus rakandus, o kits ir svetimą pačią. Likusiųjų didžiuma liko bepartyviai, o kurie dar garbina Rusiją, tai jau maža reikšmė. Todėl L. M. D. vėl galės veikt jos įkurėjų tikslams, nes tvėrėjai šios Dr-jos buvo tikri Lietuvos patrijotai, nes L. M. D. įstatuose pažymėta: lavinti lietuvius šioj apylinkėj tautiškame, politiškame ir ekonomiškame susipratime, Dr-stė šelps visus tautiškus reikalus pagal išgalę, kurie matysis reikalingi tautiškai - visuomeniškam judėjimui, ar tai aukomis, ar kitokiu budu, prisitaikant prie tuolaikinių reikalavimų tautos labui. Čia aiškiai pasirodo, kad šios D-jos tikslai yra Lietuvos meilė ir rupinimasis Lietuvos reikalais.

Tik tokiai D-jai ir tinkančiausia rupintis Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvėmis.

Todėl visi Pittsburgo ir apielinkės lietuviai turėtų niekas nerengt jokių pramogų, bet visi, kaip vienas, dalyvaut sykiu su L. M. D-ja, nes L. M. D. yra pačiam centre, kur bus lygus kelias kaip nuo N. S. arba S. S. arba iš apielinkės gana paranku privažiuoti prie L. M. D.

L. M. D. Narys.

Kur Nėra Ardytojų, ten Lietuviai Gerai Laikosi.

Paliaubų diena ir manevrai.

HAVERHILL, MASS. Šis miestukas yra šalyj "Merrimack" upės tarp aukštų kalnų ir žalių girių. Gyventojų yra apie 60,000, lietuvių yra apie 800. Sugyvena gražiai, mat nėra lietuvių kunigo, tai nėra kam ardyt vienybės. Geriausia gyvuoja DLK. Gedimino Kliubas, kuris turi nuosavą salę, taut. parką, ir taut. kapines, ir vasarai kempę šokiams. Sulyginus kitų miestų lietuvius, kurių po kelis tukstančius yra, neturi tiek nuosavybės.

Čia lapkr. 12 d. buvo didelės iškilmės paliaubų dienoj. Dalyvavo ir lietuviai, gražiai pasirodė parodoj, net pirmą vietą buvo užėmę. Čia tris dienas buvo kariški manevrai lapk. 12, 13, 14 dd., tai buvo didelis mušis tarp dviejų kariuomenės divizijų.

K. K—s.

Socialistų Pakasynos Bolševikai da Spardosi.

Švinta nauja gadynė tikriems lietuviams.

BINGHAMTON, N. Y. Kad socialistai buvo Lietuvos priešai, ir dirbo jos nenaudai, to nieks negali užginčyti. Ir dabar mes iš jų nieko gero segalime tikėtis. Mat jiems Lietuva, tai svetimas dalykas. Žinoma, jie moka dangstyties lietuvystės vardu, ir vilioti iš nesusipratusių darbininkų dolerius. Užtai ir "Sandara," nebereikalo "Mikeleiviui" uždavė mirtiną smugį, ir parodė visuomenei jo dviveidžiavimą. Kad jau ir laikas, lietuviams apsivalyti nuo šašų.

Vienok, gal kas pasakys man, kad aš neteisybę sakau. Štai jums porą faktų čia paduodu. 1919 m. musų miestelyje kalbėjo Grigaitis. Po prakalbų vienas socialistas (dabar Lietuvoje), užklausė jo: "Ar verta pirkti Lietuvos bonus, ar ne?" Štai ve kaip atsakė: "Žinoma, kad ne. Aš jų nepirksiu ir nepatariu pirkti kitiems." Tai yra gryna teisybė. Visi Binghamtoniečiai tą žino, kurie buvo jo prakalbose. Pagaliaus, aš manau, kad ir pats Grigaitis, da neužmiršo. Tai matote, kokie šiaudiniai patriotai, lietuvių socialistų vadai. Lietuvai nė cento. Reiškia, neremkite Lietuvos, tegul pagrobia vokiečiai, rusai ar lenkai savo vergijon. Vietos socialistai visuomet trugdė Sandariečiams darbą. Pavyzdin, kuomet Sandariečiai griebėse darbo parašų rinkimo, dėl pripažinimo Lietuvos de jure, tai "Mikeleivio" "Maikio" studentai, ve kokiais lapeliais užpylė lietuvių stubas: "Paimkite purviną šluotraži ir išvykit iš savo stubos visus parašų ir aukų rinkėjus. L. S. S. 33 kp. Komitetas."

Iš kokios pastogės jie tuos lapelius ištraukė, tai nežinau. Bet kad jie dalino, tai tiesa. Vienok tas socialistų obalsis, Lietuvai nė cento, nuėjo šuns ant pir... Nežiurint visokių daromų pinklių, Lietuva išsitaisė savo nepriklausomybę, šiandien geriau gyvuoja, negu visos kitos tautos Europoje, išskirus tik Angliją. Kaip visur, taip ir vietos socialistai, dabar visiškai nusigyveno nuo koto. O kas dabar iš jų beliko? Be dvasios, bespėkių, be lukesčių — lavonas! Iyg laikui vaikščiojantis žeme lavonas! Stovi Petras, ir jo pora draugų, ant duobės kranto, ir laukia labai susigraudinę. Tik kaszin'ko Tur buti vieno iš tų dviejų: velnio ar aniuolo sargo, kad paimtų jų griešnas dušias.

Tur but nė iš ko tiek daug žmonės neprisijuokia, kaip iš bolševikų. Staugia visokiais balsais, ne tai žmogaus, ne tai kiaulės: vyrai į sklepus organizuokimės! žiurkėm sklepuose ir tom nedavė ramybės.

Dabar jau pradeda kaikurie smukti iš bolševizmo dumblyno, kaip vėžiai iš terbos. Bolševikai, matydami, kad grabas jau čia pat, subruzdo da spardyties. Pavyzdin, valkiojasi gatvėmis ir kur tik susiduria su žmonėmis, kalbina, kad įstotų į bolševizmo abazą, ir užsirašytų gazietą "NeLaisvę". Bet veltu. Grinorių nebeatvažiuoja, o visi Jurgiai snaudžia smuklėse, šiaip apsišvietę lietuviai tiems žydberniams pasako: "Sia lauk, Lietuvos išgamos!"

Mat jau dabar žmonės mato bolševikų dorišką išgverimą ir dasiprotėjo, kad bolševizmas yra blėdingas žmonijos gyvenime ir draugijoje. Visi pradėjo šalinties nuo jo, kaip nuo kokio pasmirdusio daikto.

Vaidylius.

Lietuvių Veikims Apsnudęs.

SLA. 50-toje kuopoje gali įvykti susikirtimų.

BINGHAMPTON, N. Y. Binghamtonas savu laiku buvo gana garsus miestas, čia buvo visokių politinių partijų skyriai ir darbavosi kiek kurie pajiegdami, sykiais net ir užsivarinėdami vieni kitiems. Dabargi visai kas kita: užviešpatavo visuotina tyla ir jau kelinti metai taip slenka, rodosi, kad čia jau nei jokių organizacijų butų nelikę. Bet taip nėra, čia taip, kaip ir seniaus, organizacijos bei kuopos tebegyvuoja, tik jose yra daug apsnudimo. Panašiai kad ir Sandaros kuopa nuo p. Žygelio atsilankymo dar nieko nebuvo surengus. Socialistai irgi apsnudę ir nieko neparengia.

Beje, klerikalai tuomi naudojasi, ir šį bei tą rengia ir pasisekimą turi neprasčiausią. Tas parodo, kad yra proga ir kitiems šį bei tą veikti visuomenės labui.

Bolševikai tai jau rengia visokių parengimų vieną po kitam, bet, dėja, nevisuomet jiems pavyksta, mat žmonių pasitikėjimo neturi, tai ir į parengimus sueina tankiausia vieni tik raudongvardiečiai, o kaipo iš tokių tai ir biznis nepergeriausias.

SLA. 50-ta kuopa nariais ir finansais stovi gana gerai. Narių turi virš 130-ties. Pinigų virš 70 dolerių ir nuo pat jos susiorganizavimo jai sekasi gana gerai. Tik dabartiniu laiku, t. y. per pestaruosius dvejus metus pradėjo į kuopą rašyties bolševikiškas gaivalas. Kad į organizaciją rašosi, dar nebutų tiek bėdos, bet kad budami didelėje mažumoje stengiasi buti bosai ant didžiumos, tai, žinoma, didžiuma jaučiasi labai prastai. Ir kaip tik p. Bimbą prašalino iš SLA., tai musų komunistai baisiai sujudo ir reikia pripažinti, kad jau suspėjo iškirst keletą šposų kuopos vardu, kaip tai išnešdami protesto rezoliuciją prieš P. Tarybą, prikergdami kuopą prie surengimo komunistams prakalbų ir dar keletą mažesnės vertės šposelių.

Tad dabar nariai labai rustauja ant kuopos valdybos, kuri susideda iš trijų komunistų, nesiskaitančių su ketvirtu valdybos nariu, daro visokias komunistiškas šunybes. Ir nėra abejonės, kad SLA. 50-tos kuopos nariai mokės apvertint tų Maskvos agentų darbus ir gruodžio 4 d. priemetiniame susirinkime iššluos juos iš valdybos, o jųjų vietoje pastatys tikrus lietuvius, kuriems rupi lietuvių ir SLA. gerovė. O butų labai laikas tatai padaryt, nes kamgi duot didelei komunistėlių mažumai diktuot didžiumai ir peizot musų garbingos organizacijos vardą?

Tad, gerbiamieji nariai, nepamirškite to aukščiau minėto susirinkimo, ateikite patys, pakalbinkite ir paaiškinkit svarbą to susirinkimo savo draugams ir ateikite visi, padarykite taip kad 50-tą kuopą valdytų lietuviai, o ne bolševikai. Beje, tame susirinkime bus ir SLA. Pildomosios Tarybos nominacija, tad ir ten labai svarbu balsas paduot už tinkamus narius į kandidatus.

B.

KIEKVIENAS SUSIPRATĘS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

Choro Vakarėlis ir SLA. Nominacija.

Naujas biznierius lietuvys.

PITTSBURGH, PA. Lapkričio 17 d. Birutės choras turėjo draugišką vakarienę L. M. D. name. Buvo keletas ir svečių. Gražiai pažaidė, pasilinksmino, vėliaus visi susėdo prie gražiai išpuošto stalo. Užkandus buvo visa eilė kalbų. Choro pirm. A. Marčiukonis visus iššaukė. Buvo visokių pareiškimų, ir visi pasirįžę dirbti, kad Birutės choras išaugtų į didžiausią ir kad Pittsburgas butų tikru dailės stulpu. Birutės choras vėl rengiasi prie koncerto, kur bus ir lošimas "Užkeikta Mergelė."

Lapkr. 18 d. SLA. 40-tos kuopos buvo mėnesinis mitingas, kuriame buvo ir nominacija Centro Valdybos. Nors kuopa turi suvirš 90 narių, bet į susirinkimą atėjo vos 30 žmonių. Nominacijose 40-ta kuopa balsavo už Sandariečių sąrašą, kuris gavo po 20 balsų; kairiųjų tik vienas balsas už visą tikietą.

Lapkr. 19 d. Jonas Kazlauskas, J. Kazlausko sunus, atidarė Ofisą mieste po Nr. 345 —5-th ave., kur bus Real Estate biznis, tai yra pardavinės namus, lotus ir tam panašius darbus atliks. Todėl Pittsburgiečiai turės da vieną naują biznierių. J. Kazlauskas čia augęs ir čia mokslus užbaigęs ant inžinieriaus, todėl reikia tikėtis, kad mokės ir biznį gerai vesti, todėl vietos lietuviai galės kreiptis su visokiais reikalais.

Sandarietis.

2,000 Lietuvių Apsileidėlių Lizdas.

Laikas sukrusti ir pradėti viešą darbą.

NASHUA, N. H. Lapkričio 16 d. čia lankėsi svečias iš Bostono, kuris buvo manęs apsigyventi, bet permatęs lietuvių gyvenimą visai atsisakė gyvenimui vietos jieškoti. Šis miestelis yra labai švarus ir gyvenimui oras labai sveikas — daug sveikesnis negu Mass. Valstijoje.

Čia darbai eina pilnu smarkumu ir bedarbių visai nematyti.

Lietuvių gyvena apie du tukstančiu, bet didžiuma iš jų dziukeliai, neapsišvietę ir sulenkėję. Pirmeiviško žmogaus, tarsi, nei vieno nėra, kuris galėtų šiokį-tokį veikimą tarp jų pradėti.

Lietuviškų biznierių visai mažai čia yra. Vienas iš smarkiausių biznierių — fotografas P. Kapickas, kuris neseniai atvažiavęs iš Brockton, Mass., nusipirko studiją. Gal buti, kad P. Kapickas neužilgo pradės sukti šiokį-tokį tautišką veikimą tarpe musų Vilniečių lietuvių. Tad linkime Nashua lietuviams daug pasekmių ir sekti to, ko jau kitų kolionijų lietuviai yra pasiekę.

S. J. J.

Laidotuvės Pažymaus Lietuvio.

Sudegintas Krematorijoje.

WILMINGTON, CAL. Lapkričio 10 d., 1923 m., mirė Bronius Užčinas (Miller) State Hospital, Patton, Cal. Velionis mirė po trumpos nervų ligos. Laidotuvės buvo lapkr. 13 d. Jo kunas tapo kremuotas Long Beach Crematory.

Velionis iš Lietuvos paėjo iš Kauno rėdybos, Tirkšlių miestelio.

Lietuvoje paliko motiną, du broliu ir seserį. Į Ameriką atkeliavo 1910 m., gyveno Bostone, paskiau Akron, O. Buvo veiklus darbuotojas draugijose bei platintojas literaturos. Pirmiaus priklausė į L. S. S., S. L. A. ir TMD. Kalifornijoje išgyveno suvirš ketverius metus. Pagal savo amato priklausė į uniją "Brotherhood of Painters," kontraktorium išbuvo dvejus metus, kame turėjo gerą pasisekimą tarpe svetimtaučių. buvo žmogus malonaus budo ir teisingas, užtai jį visi mylėjo, ypatingai biznieriai, su kuriais jis vedė savo reikalus.

Todėl paskutiniame atsisveikinime sudėjo gėlių vainikus ant jo grabo, su gailesčiu reikšdami giliausios simpatijos.

Vos sulaukęs 36 metų amžiaus, apleido šį pasaulį, palikdamas didžiausiame nuliudime moterį ir sunelį Pranuką.

Visiems dalyvavusiems laidotuvėse tariu širdingiausią padėkos žodį, o labiausia ponams Paradnikams iš Los Angeles, kurie nesigailėjo savo laiko ir automobiliaus, teikė man savo pagelbą, kur tik reikėjo.

Marė Miller (Urboniutė).

P. S. Velionio giminės ar pažįstami, norėdami daugiau informacijų, rašykite šiuo antrašu: Mrs. M. Miller, 909 Lagoon ave., Wilmington, Cal.

Vaikinas Nušauna Vaikiną.

Medžiotojai nušauna draugą per mešką.

PORT CARBON, Pa. Lapkričio 12 d. 12 valandą po pietų A. Kriaučiunas, 18 metų vaikinas ir P. Šiemis, 26 metų, abu pasiėmę po šautuvą išėjo pėdės-užmokesties atsiimti į Eagle Hill anglių kasyklas. Kad "pėdę" pradeda mokėti antrą valandą, tai da jiedu eidami "pėdės" manė pagiriu pamedžioti. Vos tik spėjus įeiti į mišką, pasigirdo šuvio balsas, ir A. Kriaučiunas krisdamas žemyn ant rankų pratarė:— "Jau, brolau, nėra man pagelbos, jau mirsiu." P. Šiemis pamatė toliau dumų sukurį kilantį į viršų ir bėgantį tolyn žmogų, kuris jam buvo pažįstamas Slaveko Mikėno sunus, taipgi 18 metų vyrukas.

Mikėnas, sako, buvo už ką susipykęs su A. Kriaučiunu, ir tuomi Mikėnas atkeršino, atimdamas jo gyvastį.

A. Kriaučiunas tuojaus mirė, o Mikėnas areštuotas. Ir dabar anie likosi patraukti į teismą, kurie Mikėnui, kaipo nepilnamečiui, davė medžioklės leidimą ir šautuvą.

Ir turbut šių metų medžioklės sezonas viršis rekordus žmonių gyvastimis. Atgal sąvaitė, išėjus keliems vyrams medžioti ir išsiskirsčius į šakas, kad daugiau ką laimėjus, štai pamatė prieš kalną per krumus ką einantį, ir jiems nebuvo aišku per munšaino miglas, tik šiedu iš šautuvų pacieliavę trak-trak! į "mešką". Po šuvių atbėgę rado savo draugą negyvą, vietoje meškos.

Lašas.

Pasekmingos Prakalbas.

Kaikurie nuo teisybės pabėga.

PROVIDENCE, R. I. D. L. K. Gedemino draugija surengė tautiškas prakalbas sekmadienį lapkričio 18 d. 2 val. po pietų, sėetainėje 255½ Smith St. Kalbėtojas buvo gerb. E. O. Širvydas, "Vienybės" redaktorius. Kalbėjo apie draugijos reikalus ir prirodė, kaip užsilaikyti draugiškoje meilėj ir mylėti tautą. Potam kalbėjo apie įvairias religijas ir paaiškino apie jųjų tikslus. Potam kalbėjo apie Lietuvos padėtį ir aiškno, kokis Lietuvoje padėjimas ir ragino publiką, kad remtų Lietuvą ir moksleivius finansiškai, o savo pažįstamus arba gimines laikraščiais arba knygomis. Publika labai malšiai užsilaikė, visi buvo užganėdinti. Buvo pakeltas klausimas per A. G. kaslink Vilniaus atvadavimo. Buvo atsilankę apie keliolika šnipelių, katrie nemyli vienybės ir draugiškų susirinkimų, tiktai į šventpakraipą palinkę. Kaip tik kalbėtojas pradėjo aiškinti apie įvairius religijų budus, taip tie pakėlę sparnus ir išlėkė per duris. Naujų narių prisirašė skaitlingas burelis. Prakalbos pasibaigė 5 val. apo pietų. Publika palydėjo rankų plojimu gerb. E. O. Širvydą su dideliu užsiganėdinimu.

A. K. Artojas.

Alabamos Valstija.

Alabama yra šiltas kraštas. Alabamos valstijoj mažiausias karštis beveik kaip New Yorke didžiausias: žiemos visai neesti. Alabama apsupta šiomis valstijomis: Tennessee, Georgia, Florida, Mississippi. Taipgi prisimuša prie Meksikos juros krašto.

Alabamos valstija užima žemės plotą 51,998 ketv. mylias; sausumos 51,279 ir vandenio 719 mylias. Didžiausia upė šioj valstijoj — Alabama River. Alabamos valstijos sostinė Montgomery.

Ukininkai daugiausiai augina vatą ir kornus (kukuruzus). Šios valstijos mineralinis turtas yra: anglis, geležis, asbestas, smala, molio ir parcelio medžiaga, marmuras, granitas, fosforo druska, naturalis gazas, auksas, sidabras ir varis. Iš visų pelningiausia medžiaga yra anglis ir geležis.

Klimatas šioj valstijoj yra geras. Temperatura veik vienokia — apie 95 laips. šilumos, išskiriant liepos mėnesį, kuomet kartais traukia iki 104 laips. Fahrenheit'o. Jei nepustelėtų vėjalis nuo juros "Gulf of Mexico," tai karštis butų neišlaikomas. Vėsiausiame Alabamos valst. krašte karščio nemažiau kaip 63 laips.

Gyventojų prieš pat didyjį Europos karą buvo skaitoma į 2,138,093 — 1,074,209 vyrų ir 1,063,884 moterų.

Šioj valstijoj gimusių 2,118,807 ir 19,286 atėjunų (atėjunai skaitomi ne Amerikoj gimusieji); baltųjų žmonių 1,228,832, juodukų (negrų) 908,282, indijonų 909, chiniečių 62, japonų 4 ir kitokių 4.

J. S—tis.

ARIZONOS VALSTIJA.

(Tąsa nuo 2 pusl.)

xico." Minėtoji upė per šimtmečius plaukdama taip giliai išsigriaužė sau kelią, kad labai daug vietų yra 7,000 pėdų aukščio krantai. Ir tai reikia atsiminti, kad tie kanalai išgriaužti per kiečiausius uolų kalnus.

Arizonos valstijoj klimatas labai geras ir sveikas; kosulys bei slogos veik nė nežinomos. Vidurvasaryj yra labai karštų dienų, ypač tyruose, kur nėra medžių.

Gyventojų prieš pat karą buvo priskaitoma į 204,354. 118,574 vyrų ir 85,780 moterų, iš kurių 155,589 šioj šalyj gimę ir 48,765 atėjunų; baltųjų 171,468, negrų 2,009, indijonų 29,201, chiniečių 1,305, japonų 371.

J. St—tis.

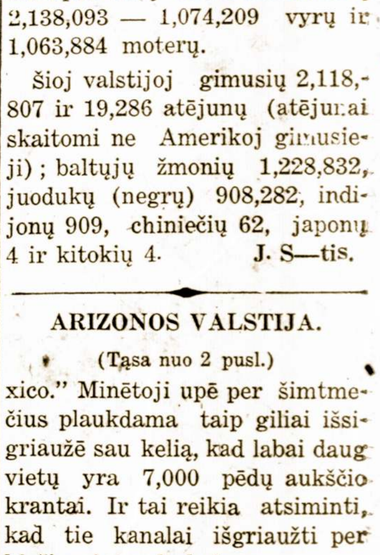

Trimitininkas.

Lietuvos šakalai.

Afrikos dykumose yra šunų veislės gyvulys, vadinamas šakalu. Jis pasižymi dideliu bailumu, dienos metu gludi kur pakampėse ir niekad drąsiai grobio neužpuola. Iš savo kampo teišlenda tik patamsėje ir mėgsta naudotis liekanomis drąsesnių žvėrių grobio. Tai yra nei ramus gyvulys, nei atviras drąsus plėšikas, bet visų nekenčiamas, niekinamas ir menkas padaras — "šakalas"!

Tokių šakalų saujalė yra ir Lietuvoje apie "Dzien Kowienski" Kaune. Tai yra tikras patamsių laikraštukas. Nežinia dorai nei kokiu tikslu jis leidžiamas, nei iš kur jis lėšų gauna, nei kas jį skaito, nes jo po musų pašto įstaigas kaip ir visai nematyt. Pasirodo jis menku lapeliu Kaune ir lygiai tokių pat neaiškių, kaip jis pats asmenų yra skaitomas. Tas laikraštukas renka ir deda iš musų gyvenimo tik nepalankiausias žinias. Jis mėgsta kištis į musų ginčą su Lenkija ir elgiasi čia kaip tikras "šakalas." Jis čia naudojasi tuo, kad drasko mus Lenkiją, tad ir jis niekeno neprašytas iš savo pakampio stengiasi kartas nuo karto "krimstelėti" (matyt, norėdamas liuto garbės užsipelnyti!). Tam "šakalų" lapeliui ypač ne prie širdies mes, šauliai, (mat, užuodžia iš kur didžiausias pavojus). Jis seniai jau mėgina šauliams krimstelėti, bet vis nieks neišeina.

Štai, "Trimito" 159 N-ryj buvo įdėtas straipsnis: "Lietuvi, kas tavo didžiausias priešas?", kuriame paminėta, kaip Lenkija biauriausiai persekioja musų brolius vilniečius, uždarinėdami jų spaudą, mokyklas, ištremdami ir baisiausiai kankindami atskirus žmones ir sakoma, kad visiems lietuviams reikia atsiminti Gedimino kalną ir niekad nepamiršti, kad lenkas yra didžiausias musų priešas.

Žinoma, nepatiko "šakalams" šitas straipsnis ir prikibo prie jo jų nelemtas lapelis. Pirmiausiai jis mėgino įrodinėti, kad esą ir Lietuvoje persekiojamos tautinės mažumos ir jie, tarsi kokie įgaliotiniai tautinių mažumų, vapa, kad jie nešaukią neapykantos ir keršto prieš "lietuvį," ir toliau rašo, — kad pataisius esą kai kurias tų "Trimite" aprašytųjų persekiojimų vietas Vilnijoje, išeitų sąrašas jų pačių, tai yra lenkų, pergyventųjų persekiojimų Lietuvoj; kad Vilnijoje lietuvių persekiojimais esą atsimoką mums Vilniaus krašto žmonės už lenkų persekiojimus pas mus; kad nėr ko esą Vilniaus Lietuvai reikalauti, nes vilniečiai nenori buti su Lietuva, ir kalba gale savo rašinio apie susitaikinimą su Lenkija.

Šitaip rašydami šakalai mėgina vienu kartu kalbėti už neužimtos Lietuvos lenkus, Vilniaus krašto gyventojus, Vilniaus Lenkijos valdininkus ir Lenkijos lenkus!

Apie kokius neužimtosios Lietuvos lenkų persekiojimus jie kalba? Mes žinome, kad pas mus yra kelios dešimtys tukstančių, šiaip iš papročio, lenkiškai kalbančių žmonių. Bet jie didžiausioje daugumoje yra ramųs musų piliečiai, visur laisvai kalbą savo kalba ir uoliai mokinasi lietuviškai, moką visus mokesnius, tarnauja valstybės įstaigose ir nemažiau giną Lietuvą nuo Lenkijos, kaip ir mes lietuviškai kalbantieji. Tad apie kokius persekiojimus čia "Dzienio" lapelis rašo.

Aga — žinome! Apie peoviakų, Lenkijos šnipų ir lenkiškai kalbančių kriminalistų persekiojimus! Mat, kam gerinasi šakalai — peoviakams, šnipams, šalies išdavikams! Reikėtų čia musų atatinkamoms įstaigoms pasiinteresuoti, ką daugiau tas šakalų lapelis apie tuos persekiojimus gali pasakyti! Toliaus šakalai kalba Vilniaus krašto gyventojų vardu. Iš kur toks smurtas? Kas juos įgalioja? Mes esame tikri, kad Vilniaus krašto gyventojai, tokie pat, kaip ir musų lenkiškai šneką, šitam lapeliui atsakytų: "šalin nuo musų savo gyvatės liežuvį ir juodas rankas." Bet čia šakalų lapelis sumaišo vilniečių gyventojų su Varšavos lekajų ir jos budelių Vilniaus krašte nuomones, nes jis už tuos budelius aiškina, kodėl Lenkija taip engia lietuvius Vilnijoj. Kokį ryšį turi čia šakalų lapelis su Vilnijos budeliais? Apie tai musų atatinkamoms įstaigoms reikėtų taip pat pasiinteresuoti.

Pagaliau jie gieda senas Lenkijos lenkų giesmes apie reikalingumą vienytis Lietuvai su Lenkija. Ar jų prašė Lenkijos lenkai? Kokius jie santikius su jais turi? Čia taip pat reikėtų pasiinteresuoti atatinkamoms įstaigoms. Bet mes žinome tikrai, kad jei musų valdžios įstaigos pakviestų to šakalų lapelio redaktorius duoti pasiaiškinimus, tai jie niekad neturėtų gana drąsos tiesiai visą pasakyti ir teisingai pasiaiškinti. Jie ir jų bendradarbiai, kaip tikri šakalai pasistengtų palikti toje pat tamsoje, kokioje jie buvo ir lyg šiol. Musų broliai vilniečiai tiesiai ir drąsiai kovoja su Lenkijos engėjais, jie visur deda tikras savo pavardes ir turi drąsos Lenkijos valdžiai visa aiškiai į akis pasakyti. O musų pusiaulenkių, pusiaulietuvių, pusiaušnipų, pusiaupiliečių išmatos mėgsta tik iš užkampių "kąsti" mus, šaulius, ir musų šventą tikslą "nepriklausomą Lietuvą." Tikri šakalai. Jei jusų nuoširdus noras butų padėti Lietuvai, matant ką blogo, jus ateitumėte pas mus ir drąsiai, atvirai pasakytumėte. Jei jus esate nepriklausomos Lietuvos priešai, tai jus butumėt musų engėjų, lenkų, eilėse, bet ne čia, kur sakotės jums negerai! Bet jus esate tik patamsių šliaužiai, paniekos teverti šakalai! Jusų vapėjimas tik duos mums, šauliams, daugiau drąsos ir pasiryžimo! ("Trimitas.")

LIETUVOS ŽINIOS

LIETUVOS IŠVEŽIMAI.

Anot Eltos pranešimo, šįmet birželio mėnesyje buvo iš Lietuvos išvežta už 14,065,398 litus, gi į Lietuvą įvežta už 13,600,518 litų. Tas reiškia, kad Lietuva išvežė už 454,880 litų viršaus, nė kaip ji įvežė — malonus apsireiškimas, nes tas reiškia, kad Lietuva eina turtingyn.

Sulyginus su gegužės mėnesio išvežimais ir įvežimais, randame, kad birželio mėnesyje išvežimai pasidaugino 525,165 litais, gi įvežimai sumažėjo.

Palyginant birželius ketverių paskutinių metų, randame, kad tą mėnesį išvežimai buvo sekančiai:

Birž. mėn., 1921 m.

Medžių ktv. metr. 4,037, kiaušinių 12,095,920, linų klg. 351,-160, javų klg. 638,111.

Birž., 1922 m.

Medžių ktv. metr. 52,574, kiaušinių 14,703,800, linų 442,-096, javų klg. 1,776,649.

Birž., 1923 m.

Medžių ktv. metr. 44,873, kiaušinių 16,859,930, linų klg. 1,055,583, javų klg. 2,333,332.

Įvežimai didžiumoje buvo audimai, maistas, chemikalai ir metalai.

RASEINIAI. Apskričio v-bos salėje rugs. 29 "žiežirbininkų" pastangomis surengta Dr. Jono Šliupo paskaita, tema: "Moralybės klausimu."

Dalyvavo žymi dalis Raseinių inteligentijos ir dalis moksleivijos. Prelegento uždavinys atliktas puikiai.

Publika nuoširdų ačių prelegentui išreiškė smarkiu plojimu.

Labai didelės įtakos J. Šliupo kalba padarė į moksleivius. Tik labai gaila, kad jų dėl kaikurių priežasčių mažai tedalyvavo.

Nežinia ir kas laukia tų mokinių, kurie buvo paskaitoj.

Labai pageidaujama, kad tokie svečiai kai gerb. Šliupas atlankytų tankiau Raseinius su paskaitomis.

ŠEDUVA. Išdykėliai. Kaip ir kituose Lietuvos miesteliuose, yra ir čia progimnazija, bet gal niekur nėr tokių išdykėlių mokinių, kai pas mus? Spalio 16 d. š. m. 6 v. v. pasibaigus ražančiui ir išėjus vienai pilietei iš bažnyčios ant "šventoriaus" leido iš bonios mokiniai akmenį, pataikė tiesiog į galvą ir pramušė kruvinai.

Mokiniai ant šventoriaus žaidžia, mėto akmenis į stacijas; niekeno nedraudžiami ruko, geria, vartoja biauriausius žodžius. Kodėl niekas jų nesuvaldo?

GARLIAVOS valsč. Padainupio pradž. mokykla. Jau į praeitį nuėjo rinkimai į II Seimą, bet nenuėjo į praeitį kr. dm. neapykanta prie tų, kurie per rinkimus išdrįso vesti prieš juos agitaciją, ir kasdien vis labiau pradeda juos terorizuoti. Ypač priseina kentėti nuo užpuolinių mokytojams. Neseniai ir aš gavau siurprizą: atėjo man iš Kauno apskr. Švietimo K-os skundo nuorašas dėl pasiaiškinimo, po skundu buvo pasirašyta Padainupio mok. Tėvų k-teto; mane kaltina tame, kad buk aš prieš rinkimus esu dalinęs mokiniams tikėjimą šmeižiančias proklamacijas, ir tt. Kiek man teko sužinoti, skundas rašytas Garliavos kunigo Valaičio, kuris prikalbėjo vietos Tėvų k-tą turinti "ukvatą" lenkti galvas prieš jo valią, nusiųsti skundą Kauno apsk. Šv. K-jon. Kun. Valaitis mane neapkenčia už tai, kad prieš rinkimus aš buvau dalinęs žmonėms valstiečių liaudininkų atsišaukimus. Jis rėkavo prieš rinkimų dienas, kad "cicilikai" nori tapti komisarais ir pasmaugti jį, Valaitį. Nę, Kunigėli, mes nebusim komisarais ir nesmaugsime kunigus, bet jus mokytojus tai jau pradedat smaugti! ---Padainupio pradž. mok. mokytojas Eug. Krušinskas.

("L. Ž.")

KLAIPĖDA.

Sudaroma uostui Klaipėdai valdyti uosto taryba. Pirmininku bus uosto valdytojas p. Stulpinas. Po vieną narį uosto tarybon įsiųs krašto direktorija, prekybos rumai, pirklių ir pramoninkų sąjungos, darbininkų luomų sąjungos ir k.

Konservantų fabrikas. Žibuose (šilutėje) steigiama konservų fabrikas. steigimas pradėta spalių m. 16 d. Fabrikas netrukus bus pabaigtas ir galės pradėti darbą. Klaipėdos konservų fabriką paėmė nuosavybėn akcinė bendrovė.

Lietuvos piliečiai gali jau gyventi Klaipėdos krašte be ypatingų leidimų.

T.M.D. Reikalai.

ŽINGEIDUMAS IR KNYGA.

Tarpe žmogaus įgimtų jausmų, arba instinktų, yra vienas, kurį psikologai vadina žingeidumu. Žmogus vis nori žinoti, kas viskas yra, kas dedasi kito šeimynoje, ar žemėje, ir taip toliau. Senovėje tą jausmą užganėdino pasakoriai, istorikai, žmonės apkeliavę daug kraštų, išminčiai. Jie papasakodavo susirenkantiems žmonėms apie pasaulio surėdymą, apie dievų darbus, apie tautos kovas, apie senovės karžygius, apie gamtą, ir taip toliau. O paprastam, kasdieniniam žingeidumui užganėdinti gyvavo sena įstaiga, kuri ir dabar puikiai bujoja — tai pletkininkų.

Iki šiai gadynei žmonės tiek prisikrovė mokslo ir žinių, kad jos visos negali sutilpti į vieno kurio galvą. Keli tukstančiai metų atgal žmonės jau rašydavo knygas, bet tik spaudos išradimas ir mašininės spaudinimas suteikė galimybės knygas gaminti milžiniška skale. Dabar yra galima užganėdinti pasirenkančiausį žingeidumą. Žmogus iš knygų gali dažinoti viską, ko tik jis geidžia. Knyga tai dabartinės gadynės universitetas.

Daugiausia knygų, suprantama, yra pas skaitlingesnes civilizuotas tautas. Jos turi daugiau rašėjų, daugiau žmonių, kurie knygų reikalauja, pas juos senesnė civilizacija. Kitos, mažesnės tautos, yra priverstos, arba pramokti didžiųjų tautų kalbas, arba išsiversti įžymesnius raštus į savo kalbą. Tas ir yra daroma: inteligentija pramoksta porą ar keletą kalbų, o paskui liaudžiai išverčia geresnius veikalus. O jei neišverčia, tai liaudis turi apseiti be jų.

Kol Lietuva nebuvo valstybė, tol nesijautė tokio aštraus reikalo turėti raštus bent svarbesniųjų rašytojų. Inteligentija rusėjo, taip kaip Amerikoje amerikonėja, ir gaudavo žinių, bei patenkindavo savo žingeidumą, iš rusų tautos raštų ir knygų. Liaudis gi šviesdavosi iš maldaknygių, laikraščių r pasakų. Todėl mes šiandie ir neturime prasilavinusių, aukštus mokslus išėjusių vyrų, kurie galėtų vesti tautą. Taipgi neturime susipratusių vyrukų, kurie galėtų tuos vadus sekti ir jiems padėti. Dėlei to Lietuvoje gyvenimas neina tokia vaga, kuria galėtų eiti.

Amerikoje irgi tas pats: senesnieji sluogsniai neturi iš kur sau semti naujų idėjų, negauna iš niekur įkvėpimo. Jokis šviežesnių nuomonių vėjalis nepapučia per visuomenę, kadangi nėra kas leidžia gerų knygų, originalų ar verstinų. Tik viena spaustuvė, tai "Dirvos," dar įstengia geresnius veikalus išleisti. Kad ir moka tie sluogsniai angliškai, bet ne tiek kad galėtų plačiai semti iš amerikoniškų šaltinių. O iš lietuviškų jau viskas išsemta. Ir liekasi oras slėgiantis, pasenęs, be jokio gyvumo. Šerno gadynė praėjo ir įpėdinių jo darbui nėra. Kurie galėtų, tie suamerikonėję.

Iš anų senų laikų dar liekasi vienintėlė įstaiga, tai Tėvynės Mylėtojų Draugija, kuri retkarčiais paleidžia šviežų veikalą į visuomenę. Teisybė, nevisi buvo užganėdinti praeitų kelių metų veikalais, nes jie nebuvo verti daug, žiurint amžinumo žvilgsniu. Bet visgi knyga yra knyga. Nariams tapo duota "Psikologijos Vadovėlis," "Kandidas" ir ruošiama tikrai geras veikalas "Wellso Istorija."

Todėl TMD. yra veik vienatinis šaltinis, kuris trykšta knygomis. Jos darbuotė tik suvaržyta ir paraližiuota mažu narių skaičiumi. Mažas skaičius narių reiškia mažą skaičių doleriukų iždė, o tas savo keliu reiškia labai mažą jiegą leisti gerų veikalų. Knygas mylinti nariai turėtų tuo susirupinti ir stengtis didinti narių skaičių. Doleris ant metų nėra kažkoks turtas ir kiekvienas gali tiek mokėti. Padarykime vajų naujų narių, o tada žinosite, kad gausite gerų veikalų, iš kurių pasisemsite netik žinių, bet turėsite smagumo, užganėdindami savo žingeidumą!

Kvirpa.

Ruffles

MOTERIMS IR MERGINOMS!

Gal jųs turit Geltonus plaukus! O gal jųs plaukai yra juodi! Ar Kaštaniniai Rudi, ar Auksinės parvos; Rausvi plaukai ar Visiškai Raudoni! Vienok nežiurint kokios spalvos jie nebutų, neleisk pleiskanoms sunaikinti jų gražumo!

Ruffles atliks tai, jei jųs tik laiks nuo laiko juos naudosite. Nežiurint ar jųs savo plaukus dar tebedėvit supintus į kasą, ar susuktus į mazgą, ar gal jau esat trumpai nusikirpę, vienok jųs negalite daleisti, kad nešvarios, iškrikę pleiskanos sugadytų jusų išvaizdą! Jums nereikės kentėti nesmagumo delei niežėjimo ir besilupimo galvos odos, jei naudosite *Ruffles*.

Netikėkit musų žodžiui. Nusipirkit 65c. bonką ir pačios persitikrinkite, kad *Ruffles* yra mirtinu priešu pleiskanų ir kartu yra puikiausiu plaukų toniku, kokį tik kada esate naudoję! Galima gauti aptiekose.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th Street Brooklyn, N. Y.

EAGLE MIKADO No. 174 The YELLOW PENCIL with the RED BAND MADE BY THE LARGEST PENCIL FACTORY IN THE WORLD EAGLE PENCIL CO. NEW YORK U.S.A.

PASISKUBINKIT UŽSIRAŠYTI "DIRVĄ"

Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garsaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai Žydas." kaina metams $2.

NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS

Tik ką gavome naujų knygų iš Lietuvos.

1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina $1.; 2) Gaigės, dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po $1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina $1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina $1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:

"DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.

platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.

307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Dideles Dovanos

Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. — $1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.

2 —Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĘ" ant metų tam metinė prenumerata TIK $3.50.

Adresuokite:

"VIENYBĖ"

193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

BOLŠEVIKAI VAGIA VIŠTAS.

"The Boston Globe" lapkr. 24 d. paduoda sekančią žinią:

"Middleboro, lapkr. 24 d.— Andrius Šatas, Gabrys Mikšis ir Kazys žiurinskas, visi iš Norwoodo, kurie liko čia atvesti per Steito Constabelį Edward Bowdich, pereitą vakarą, kaltinami už vagystę.

Veronika Gailius, kuri gyvena netoli Bridgewater linijos palei valstijos kelią, sako, kad jie pereitą seredą nuo jos pavogē 20 vištų ir 5 antis, vertēs $49.25. Sulyg jos sakymo, jie atējo pas ją pirkti paukščių. Ji jiems kelis pardavus, o daugiaus jie pasiēmę patys vidurnaktyje." Tai tokią žinią paduoda vietos laikraštis.

Minēti asmenys yra gerai žinomi. Gi K. žiurinskas yra gerai žinomas kaipo bolševikų šulas.

Atsižvelgiant į šią žinutę turime priminti vieną dalyką: 1920 metais, Rusijos bolševikų vadas Leon Trocki, kalbēdamas Maskvoj Sovietskoj Izdanijoj pasakē, kad, girdi, bolševizmas tada žlugs, kad Trockis su Leninu uždusę vysis gaidį. Tad šiandien jau ir pradeda rodytis, sulyg šios žinutēs, kad jo pasekējai jau gaidžius pradējo gaudyti, tai turētų buti, kad jų pasekējai žlunga, remianties Trockio pasakymu. P.

DVASIOS, NETURINČIOS SAVO PASTOGĒS.

Nedēlioje, lapkr. 18 d., šv. Jono Evangelikų bažnyčioje buvo savotiškos prakalbos, kuriose kalbējo "Keleivio" redakcijos štabas: J. Neviackas ir St. Michelsonas. Paprastai paskelbimuose, kur garsinamos prakalbos "Keleivio" redaktorių, visados esti Michelsono vardas dedamas pirma Neviacko, bet šių bažnytinių prakalbų skelbimuose Neviackas pirma figuravo. Aišku, kad Michelsonas norējo už keno nors pečių užsislēpti.

Keleiviečiai taip jau nusigyveno, kad savo nieko negali nuveikti, tad lenda į kiekvieną skylelę, kur tik yra panašumas kokios pastogēs. Teisinasi, kad čia daromas kulturinis darbas, tai nēsą reikalo paisyti, kokioje vietoje ir kokioje draugijoje tas daroma. Gali buti, kad Michelsonui (Michalkevičiui), kaipo ne lietuviui ir pranašui žlugimo nepriklausomos Lietuvos (tankiausiai mes į tą tikime, ko trokštame), ir vieta buti tokiose neaiškiose vietose, kur svetimųjų yra užtaisytos pinklēs ir kaipo sliekelis ant kukučio pryšakyj užnertas "kulturos" klausimas. Lietuviai svetimųjų neprašo kulturos, ir jei prašytų, tai vistiek jos negautų, nes kultura yra neįduodamas daiktas. Kulturą gali tik pati tauta sau išsidirbti, gi svetima įduota kultura yra kotikriausia tautai mirtis. Lietuviams neįsiulys pseudo-kulturą nē Michalkevičiai, nē šventi Jonai, nē visa eilē tų žabangų užpakalyje stovinčių asmenų, kurie gudriai norētų paimti musų vadeles, nes mes aiškiai matome, kur tų žabangų pradžia, ir kur jų pabaiga. Vienam mus tautos žmogui suteikta šilta vietelē neapmonys mums visiems akių, neapmonys nē prisidējimas Michelsono štabo.

Bostono lietuviai turi SAVO kulturos lizdus ir išdirbinēja savą, grynai lietuvišką kulturą. "Gabija" padainuoja grynai lietuviškas dainas ir, turēdama tokį vadą, kaip gerb. kompozitorius Mikas Petrauskas, kuriuo galētų pasigērēti alei tauta, jį turēdama, pastato grynai lietuviškas operas ir operetes, kokių nē anglai neturi. Galinga "Sandaros" kuopa aprupina lietuvių politinius klausimus ir turi savą svetainę, kurioje nedēldieniais yra mokykla, gi vakarais paskaitos. Daugelis pašelpinių draugijų aprupina šeimynas finansų žvilgsniu. Simano Daukanto mokyklos vaikučiai, vedami gerb. Neviackienēs, turi vaikų teatralę kuopelę, Sandaros vyrų 7 kp. turi savo teatralį skyrių ir Sandaros moterų 78 kp., reikalui atsiējus, parengia ar teatrēlį, ar vakarienę, ar prakalbas, ar eglaitę. Kitus lietuvių reikalus apsirupina kitos lietuvių organizacijos — vis be svetimų pagelbos. Mums nereikalingi joki šventieji Jonai su jų užpakalyje tykojančiais gudriais politikieriais.

Ir vienas, ir kitas, pasiskaitęs "Sandaroje," nuējo pasiklausti p. Michelsono, kokios jis tautos. Nē vienam p. Michelsonas neprisipažino, nors klausimas buvo stačiai pastatytas. Gal buti, kad tokiems žmonēms, kurie nežino, iš kokios jie pastogēs, ir vieta prie šv. Jono. Tikrieji gi lietuviai turi gana nuosavių vietų. Ir nedaug buvo šiose lapkr. 18 d. prakalbose — išviso, įskaitant ir p. Michelsoną, suskaičiau tik 21 asmenį. Einikis.

PIRMAI PASKAITAI ĮVYKUS.

A. L. T. Sandaros 7 kp. buvo surengus paskaitą pereitą nedēlios vakarą savo svetainēje, 327 E St., So. Boston, Mass.

Paskaita buvo laikoma iš fizikos, buvo prirengta ir aiškinama "Sandaros" redaktoriaus V. J. Šliakio, apie balsą. Iš publikos užsilaikymo buvo matyt, kad paskaita visiems patiko. Tik man buvo nuostabu, kad buvo atējus tik viena moteris. Taip atrodē, buk nēra paskaitoms pritariančių moterų, o paskaita, kaipo mokslo šaka, yra naudinga lygiai visiems.

Po paskaitos pirmininkas paaiškino, kad bus laikomos paskaitos kas nedēlia prasidedant nuo 7:30 val. vakare. Taigi ateityje patarčiau moterims neatsilikti, bet kartu eit su vyrais. Juk žinote, kad turite lygias teises. J. V.

AUKOS OPERAI "ŽALČIŲ KARALIENĒ" IŠLEISTI.

Vēlesnēs aukos "Gabijos" Fondui komp. Miko Petrausko operai "žalčių Karalienē" išleisti: W. M. Bush, New York, $10,-00. Po $5.00: Krisius žemaitis, Philadelphia, Pa., ir Sandaros 32 kuopa, New Britain, Conn., P. Jasunas, Worcester, Mass., $4.00. Po $2.00: Paul Miller, Chicago, Ill.; ir A. J. Katkauskas, Worcester, Mass. S. L. A. 212 kuopa, Milwaukee, Wis., $1.

Viso šiuom kartu aukų $30.00.

"Gabijos" Fondo Vald.

Komp. MIKAS PETRAUSKAS

gauna pakvietimus iš daugelio lietuvių kolionijų kviečiančių jį atsilankyti su koncertais sausio mēnesyje. Komp. M. Petrauskas žada visgi nors keletą vietų lankyt ir tam dalykui rengia Klaipēdos krašto dainų.

"ŽALČIŲ KARALIENEI"

Prenumerata plaukia gerai, bet jau 15 d. gruodžio papigintajai prenumeratai baigiasi rakas ir, vieton 5 dol., bus pakelta prenum. 10 dol. Patartina pasiskubint tiems, kurie nors kiek muzikos dalykais įdomauja.

VAKARIENĒ.

A. L. T. Sandaros Moterų 78 kp. rengia milžinišką vakarienę, kuri bus nedēlioje, gruodžio 9 d., 1923 m. Lietuvių Svetainēje, lygiai 7:30 val. vakare.

Šita vakarienē bus tokia, kokios So. Bostone dar nebuvo, nes bus duodama „Chiniečių chop Sney."

Apart valgio bus šiaip visokių palinksminimų publikai.

Tad visi į puikų vakarą.

Kviečia Rengējos.

ATSKAITA

Simono Daukanto Mokyklos 1923 metų.

Aukojo mokyklai sekančiai:

Liet. Balso Draugija	$20.00
DLK. Vytauto	$15.00
Liet. Ukēsų Draugija	$15.00
A. C. W. Liet. Skyrius	$15.00
S. L. šv. Kazimiero Dr.	$15.00
A.L.T.S. Mot. 78 kp.	$10.00
A.L.T.S. 7 kuopa	$17.00

Surengtoj S. D. M. vakarienēje birželio 17 d. š. m. aukojo sekančios įpatos:

A. Ivaškevičius	$10.00
A. Jankauskas	$5.00
O. Ivaškevičienē	$5.00
P. S. Palionis	$2.00

Po $1.00: J. Vienys, M. Petraitis, K. Damušis, N. Rastenis, B. Sasnauskienē, A. Brainys, A. Sinkevičius, K. Sungaila, P. Apšiega, K. Gendrolienē, J. Lekys, G. Ivanauskas, V. P. Jankus, A. Gabrēnas, M. žilinskienē, K. Gedminienē, V. Ivaškevičienē, J. Kuzmauskas. Suaukuota smulkių $6.31. Liko pelno nuo vakarienēs $30.44. Viso nuo surengto vakaro $76.75.

Parengtame vakarēlyje rugp. 24 d. pabaigiant mokyklą aukojo: M. Kunigienē $5.00. **Po $2:** O. Mažeikienē, M. Ivanauskienē, R. Rulienē, P. Vaigauskas, M. Bratēnienē $1.50. **Po $1.00:** A. Sinkevičius, A. Mačinskas, K. Kontrimienē, S. Wisy, J. Pohl, A. Ansēdžius, O. Breivienē, M. Pašakarnienē, J. Balukevičienē, V. Gudas, A. Sabulis, O. Matuzevičienē, O. Armanienē, K. Baltušienē, J. Savickienē, J. Seniukevičius. Smulkių surinkta $2.30 —viso aukų surinkta $32.30.

Surinkta A. Juodgudžio ir A. Sinkevičiaus nuo So. Bostono lietuvių biznierių: A. Ašmenskis vedējas Lietuvių Rakandų Krautuvēs $10.00. Aukoja po $5.00: S. Vilaišys, valgių krautuvninkas, K. Šidlauskas, aptiekorius, Baltic States Finance Corp., Olseika ir Mikalonis, namų pardavējai, Titus P. Grevis, namų pardavējas $3.00, J. M. Dilis, laikrodininkas $2.00. Po $1.00: D. St. Custom Taylor, J. Griniškis, P. Akunevičius, J. G. Gegužis, J. Kropas, J. Masilionis, A. P. Kodis, S. Šalnienē, J. Landžius, M. D. — viso surinkta $44.00. Viso šiais metais $260.-05. Likę iš 1922 metų $42.80— viso įeigų $302.85.

T. P. Tuinila, laikrodininkas, aukojo mokyklos naudai auksinį branzalietą vertēs $10.00.

S. D. M. Išlaidos 1923 m.

Stalų padarymas mokyklai $43.97.

Mokyklai, knygos, paišeliai ir popiera $8.00.

Mokytojams $108.00.

Pabaigimo mokyklos vakarēlio surengimas $26.80. —viso išlaidų $186.77.

Mokyklos iždē lieka $116.08.

Vardan mokyklos, tariame širdingai ačiu visiems aukotojams. Tikimēs, kad sekančiais metais įstengsime palaikyti mokyklą didesniam skaičiui vaikučių.

S. D. M. Valdyba:
Pirm. A. Juodgudis,
Rašt. Br. Kontrimas,
Kas. Ant. Sinkevičius.

1924 Kalendoriai 1924

Amerika pripažino Lietuvą; Lietuvios kareivis ir mergelē; Didžioji ir mažoji Lietuva; Valio Klaipēdiečiai!; Ekstra pusnuogē mergelē (tinkama senberniams). Šie 5 Kalendoriai su prisiuntimu $1.35. Pramonininkams ir agentams po $15.00 už 100. Išdirbu ir šiaip įvairios rušies Kalendorių dēl pramonių.

Lietuviai, paremkite savo tautietį Kalendorių išdirbēją. (1)

S. L. ZAPĒNAS,
Spaustuvē ir Kalendorių Dirbtuvē,
164 Lawrence St., Lawrence, Mass.

PALEIDO DŽIURĘ UŽ ŽYDUS.

Federalis teisdarys Brewster paleido prisaikintuosius, kada vienas iš jų pasakē, jog žydams negali pasitikēti. Max Wind skundē England-Walton Co. Teismui išrinktos džiurēs vienas narys grįždamas namo išsireiškē, kad žydams negali pasitikēti, (mat Wind yra žydas) ir už tai teisdarys paleido visus prisaikintuosius, atidēdamas teisimą kitam terminui.

Namai-Bizniai

PIGIAI PARSIDUODA

3 šeimynų, 18 kambarių beveik naujas namas, visi naujos mados improvementai, šildomi pečiai, su piazais iš pryšakio ir iš užpakalio, puikiausioj vietoj Dorchesteryj, prekē tik $11800, $4000 įnešti, lengvos išlygos.

Apart viršminētų, turim daug gerų pirkimų namų, biznių ir ukių. Norint pirkti ką kreipkitēs pirmiausia į

A. IVAŠKEVIČIAUS OFISUS
361 W. Broadway, So. Boston,
Tel. So. Boston 605 arba
110 Tremont St., Boston,
Room 508. Tel. Main 6467.

ŠOKIAI

Sandaros 7 kuopa rengia šokius lapkričio 28, prieš Thanksgiving Day. Pradžia 7:30 v. vak., Sandaros Salēje, 327 E St., So. Boston, Mass. Kvięčiame atsilankyti. Merginoms įžanga dykai, taipgi bus duodamos dovanos.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbēti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priēmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St., So. Boston. Mass.
Telephone South Boston, 502

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Larpe E ir F gatviu South Boston

KONCERTAS IR TEATRAS
PIRŠLYBOS

Graži ir juokinga komedija, rengia A. L. T. Sandaros 82 kp Subatoje, GRUODŽIO-DEC. 8 DIENĄ, 1923 METUOSE, Pradžia 7:30 val. vakare
Lietuvių Svetainēje, 26 Lincoln St., Brighton, Mass.
Koncertą ir Teatrą išpildys So. Bostono žymus Artistai.
Nepraleiskite progos kad yra proga pasilinksminti.
"Piršlybos" yra labai juokingas veikalas, kuris parodo senbernių bailumą, kuomet sumano apsivesti, ir tai pabaigoje sutarties apgalvojęs smunka laukan be kepurēs.
KONCERTAS taipgi bus gana gražus. So. Bostono dainininkai palinksmįs visus atsilankiusius. Įžanga 50c., vaikams 15c. Kviečia visus **A. L. T. SANDAROS 82 KP.**

TEATRAS
Dvi Seserys

Keturių Aktų Tragiška Drama. Rengia Am. Darb. Partijos Liet. Sekc. Pirmas Distriktas, Am.Liet. Darb. Lit. Draugijos Septintas Apskr. ir Liet. Mot. Progr.Susiv. Antras Rajonas, Bus

SUBATOJE, GRUODŽIO-DECEMBER 1 D.,1023

Lietuvių Svetainēje, Kamp E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.
Pradžia 8 val. vakare.

Bostono ir apielinkēs miestų lietuviai dar neužmiršo garsių jų teatrų "Marija Magdalienē," "Nihilistai," "Du Broliu" ir kitų, bet šis teatras, **Dvi Seserys,** pralenkia visus kitus parašytus veikalus lietuvių kalboje čionai Amerikoje ir Lietuvoje. Lošime matysite juoką, smagumą, žavēs susirinkusią publiką, bet galop tragediją ir velniškus trenksmus. **Kas praleis šį teatrą, gailēsis per 10 metų. Artistai dalyvaus iš Lawrence, Mass.** Vadovaujamą rolę loš F. Usevičius, tai tipiškas artistas, kurį publika visuomet sveikina jo pasirodymu.

Įžanga: 50c., 75c., ir $1.00 ypatai. **Kviečia RENGĒJAI.**

FUTRAS PIRKITE FUTRAS

Kolei dar šilta, tai futros pigios, todēl geriausia pirkti dabar. Duodam ant bargo ir lengvų išmokesčių. Pirkit musų futras, overkotus, deimantus ir laikrodžius, nes musų prekes visi jau žinot, kad yra užtikrintos.

J. P. TUINILA
110 Tremont St. Room 306
Boston, Mass.
Tel. Congress 7978.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedēliomis 11 iki 12 P,M,
Tel. 3310 Park.

Vienatinē Lietuviška Bostone
APTIEKA
Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Daktarų.
Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias Šaknis, Žoles ir Žiedus.
Tikra Lietuviška Trejanka 50c.
Prisiunčiame Vaistus ir per paštą.
Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS."
Jeigu kokių nors vaistų negautumet kitur, rašykit pas mus, mes turime. Atsakymui prisiųskite pašto ženklelį.
K. ŠIDLAUSKAS
Provizorius.
373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias **provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas;** padaro **visokius dokumentus** prie [illegible] kimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovēs).

BRONIS KONTRIM
So. Boston ant G Street, barių, su įtaisymais. Prekē 3 šeimynų namas su 12 kam- $4200 — $1000 įnešti. Kreipkitēs prie
B. KONTRIM
361 Broadway, So. Boston.
Tel. S. B. 605.

Tel. So. Boston 3520
Namų Tel. Aspinwall 0870
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broawday, So. Boston.

Lietuvis Optometristas
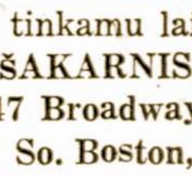
Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS GRABORIUS
Šiuomi pranešu vietos ir apielinkēs lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitēs šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.